

Šiame numery:

Žodžio išaukštinimas.
Pokalbis su dr. Jonu Zdaniu,
dabartinės mūsų poezijos antologijos
lietuvių ir anglų kalba
sudarytoju ir vertėju.
Vincas Mykoliaičio-Putino ir
Henriko Nagio eilėraščiai.
Penkių dailininkų paroda Bostone.
Pokalbis su dail. Vytautu Ignu.
Balį Chomskį atsisveikinant.
Kai išimtyms virsta taisyklė.
Jonas Rimša padėjo teptuką.

Žodžio išaukštinimas

Didžiausias stebuklas, kurį žmogus kasdien regi ir girdi ir ką jis pats turi, yra Žodis. Žodžio tiesiog dieviškoji kilmė pabrėžia ir Evangelijos pagal Šv. Joną pačioje pradžioje, sakant:

Pradžioje buvo Žodis.
Žodis buvo pas Dievą,
ir Žodis buvo Dievas.

Negali būti didesnio žodžio išaukštinimo kaip čia. Tačiau kasdieninė mūsų buityje su žodžio stebuklu mes esame taip apsiropę, pavertę jį tik apyvokiniu kasdienybės įrankiu, kad apie išskirtinę žodžio reikšmę, jo misiją ir tiesiog dieviškąją jo kilmę vargu ar dažnai pagalvojame. O apie žodį šia prasme pagalvoti; reikšia akis akin susidurti su poezija, nes tik poezija paima ir žodį ištraukia iš kasdieniškosios, pilkosios jo funkcijos ir kilsleja į pirmą pradžią jo būti, į aną rojišką, dieviškąją žodžio egzistenciją. Su tokio žodžio Pakylėjimu ir žmogus pajunta savos egzistencijos išskirtinę situaciją, savo kūrybinių galių didybę.

Pravartu šitai užsiminti, kai Poezijos dienų kasmetinė tradicija Chicagoje jau ne už kalnų, o tik už savaitės — kitą savaitę: gegužės 26 — 27 d. Pravartu ir dėl to, kad poezija visada buvo ne tik asmeniškios žmogaus kūrybinės galios reprezentantė, bet ir tautų charakterio formuotoja arba bent to charakterio išliekantis veidrodis, net tautų istorinio kelio lėmėja. Tautos ir kultūros laipsnį pakilo ir išliko tos, kurios sukūrė ir kuria aukšto lygio poeziją. Tai tam tikra prasme liudys ir šių metų pirmasis Poezijos dienų vakaras, gegužės 26, pašvęstas lietuvių poezijos vertimams į kitas kalbas ir kitų tautų poezijos vertimams į lietuvių kalbą. Tai liudija ir tik kas pasirodžiusi mūsų poezijos dvikalbė antologija "Selected Post-War Lithuanian Poetry".

Aplamai, savai poezijai šiandien mes turėtume būti kur kas daugiau dėkingi ne tik už kultū-

ringos tautos vardą, bet ir už tai, kad mūsų tauta išliko ir toli gražu dar nėra baigusi savo kūrybinio kelio tiek okupuotoje Lietuvoje, tiek išėjusioje. Kada, kur ir kieno paprastas lietuviškasis žodis pirmą kartą buvo įrikuotas poezijos posman, niekas šiandien nepasakys. Tačiau visos tos šimtmetės, gal net tūkstantmetės mūsų laudies dainos jau buvo poezija, kuri ilgus amžius gaurė ir saugojo gal net nesamoningą tautos dvasią iki modernių laikų.

Tikra nelaimė mums buvo, kad išstius šimtmečius buvome likę be sąmoningos tautinės šviesuomenės, kuri būtų buvusi pagrindas augti ir bręsti ne vien tik liaudinei lietuviškai kultūrai, bet ir rašytinei individualiai poezijai. Kiekvienas žiedas, anot Aiščio, tiesiog nuvyzdavo pumpurą, nes nebuvo, kas skatina, kas remia, kas laukia, kas vertina ir be poetinio žodžio neapsieina. Kad šitokio aplinkoj atsirado Donelaitis, Stanevičius, Strazdelis, Vienažindys, Baranaukas ir kiti, tai beveik stebuklas. O kiek blykstelėjo ir užgeso, kai nebuvo sąmoningos lietuviškos šviesuomenės. Sakysim, vaidenasi čia man tas pui-kusis, liaudinis mažiūnų žodžiū, bet jau ne liaudinis aplamai visa konstrukcija, posmelis, parašytas 1600 m. gimusio Jono Chondzinskio, parašytas, sveikinant Vilnių lankantį karalių ir Lietuvos Didįjį kunigaikštį Vladislavą Vazą:

Džiaugias žiedeliai,
Kad jump atėjo karaliai:
Saules išvydo,
Meto nelaukę pražydo.

Juk tai posmas, prilygęs ano meto Vakarų Europos madingai barokinei poezijai. Tačiau tik tiek Chondzinskio ir teturime, kai nebuvo kultūrinio, lietuviškojo užnugario.

Todėl kasmetinės Poezijos dienos Chicagoje (o kodėl jas negalėtų praktikuoti ir kitos didesnės lietuvių kolonijos?) ir yra tas lietuviškosios sąžinės budinimas, kad čionykštė lietuvių šviesuomenė nenuieitų senosios mūsų bajorijos keliais, kad lietuviškasis žodis jai būtų ir prestižo ir pagarbos kūrybai reikšmas.

Tai dar nereikšmia, kad šiandieninė mūsų poezija turi būti viena kažkokių dangišku sferų. Mes

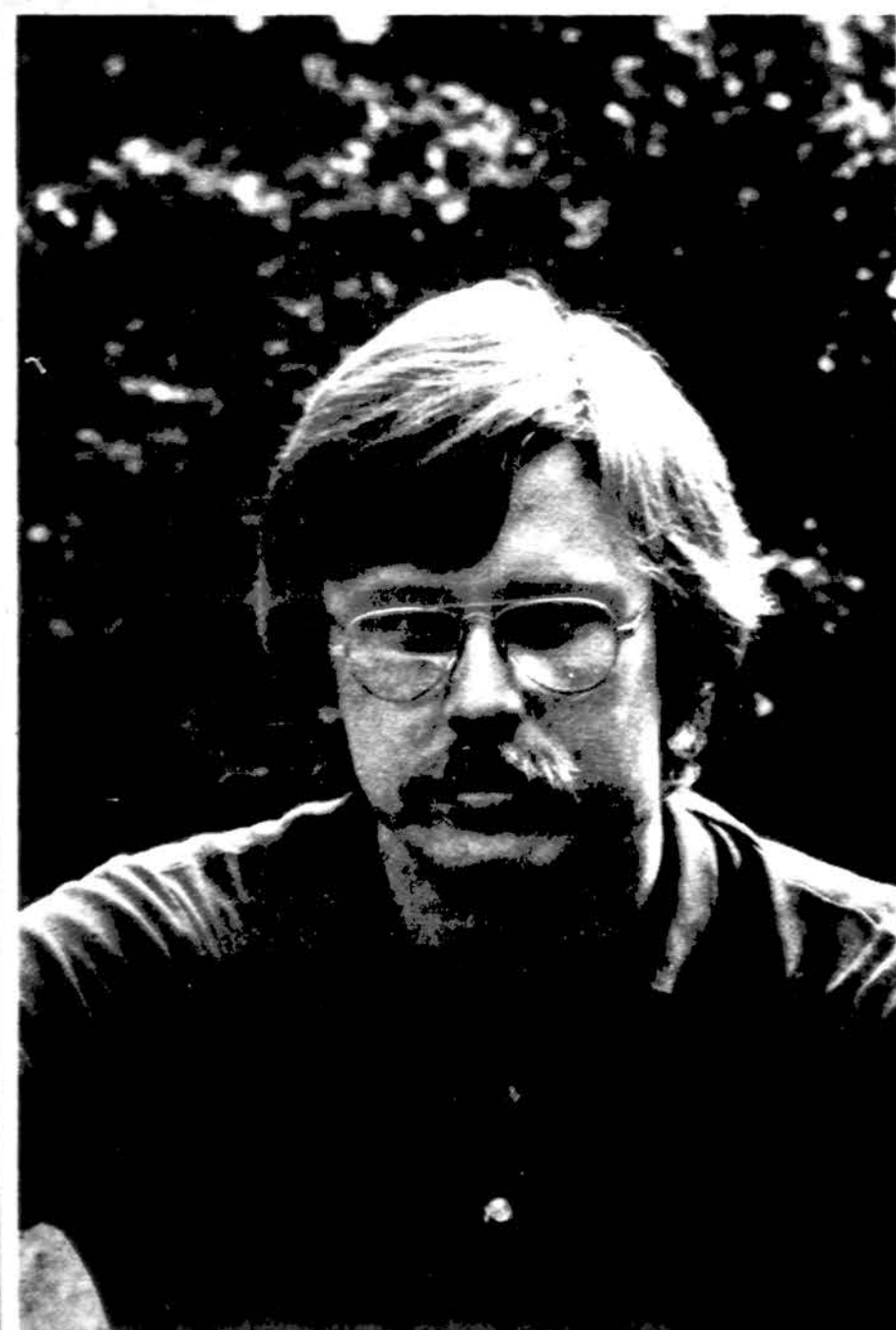
NORĖJAU PARODYTI PASAULIUI, KOKIA YRA MŪSŲ POEZIJA

Pokalbis su dr. Jonu Zdaniu,
"Selected Post-War Lithuanian Poetry"
antologijos sudarytoju ir vertėju

Siemtinės Poezijos dienos Chicagoje (gegužės 26-27 d.) veik tapo sutapo su mūsų dabartinės poezijos antologijos pasirodymu anglų kalba. Manyland Books leidykla, vadovaujama Stepo Zbarsko, išleido "Selected Post-War Lithuanian Poetry" dvikalbę, imponuojančią knygą. Antologiją sudarė ir eilėraščių anglų kalbomis išvertė dr. Jonas Zdany. Tokia dvigubai (ir Poezijos dienų, ir antologijos išleidimo) proga užkalbi-

name čia jaunąjį literatūros daktarą Joną Zdani.

— *Esate čionykštės Amerikos lietuvių jauniosios kartos žvienuolis—humanitaras. Įdomu būtų sužinoti, kodėl mokslo keliu nepasukote į mediciną, inžineriją ar kitus tiksliuosius mokslus, o pasidarėte literatūros mokslo daktaru? Kokios vadinės ar išorinės priežastys lėmė Jūsų grynai literatūrinį kelią?*

Dr. Jonas Zdany, antologijos "Selected Post-War Lithuanian Poetry" lietuvių ir anglų kalba sudarytojas ir vertėjas.

turime progos džiaugtis ir jos žemiškumu, tačiau vis dėlto pavers-tu poezija. Tuo turėsim progos įsitikinti ir Siemtinės Poezijos dienos Chicagoje antrosios dienos vakare (gegužės 27 d.), klausydamis bostoniško Antano Gustaitis, Ona Mikailaitė, Viktoras Dirda, kun. V. Rimšelis, C. Gincevičius, Marija Eivaitė, Jona Dainauskas, Liūnė Sutema, Deiva Markelytė ir Linas Rimšelis.

Abiejuose (penktadienio ir šeštadienio) literatūros vakaruose savo kūrybą Jaunimo centro kavinėje, Chicagoje, skaitys arba po-

— Tikrai, kad žmogus, jeigu padėtis leidžia, jeigu turi gabumų ir noro, vis mėgina sekti ir vystyti savo intelektualinius ir asmeniškus potroškus bei pajėgumus. Nuo pat mažų dienų man ypač patikdavo knygos, pasakos, romanai. Mokykloje ir gimnazijoje man literatūros mokslas sekėsi, štai ir pradėjau linkti į tą pusę. Gimnazijoje taip pat pradėjau rašyti eilėraščius anglų kalba, ir 1968 m. gavau mūsų miesto — New Britaino — rašymo premiją, Weinstein Memorial Creative Writing Award. (Nors tie eilėraščiai ir nekokio, taip, į juos kritiškai žiūrėdamas, sprendžiu šiandien).

Tais pačiais metais, 1968, įstojau į Yale universitetą, gaudamas pilną stipendiją, ir 1970 m. baigdamas antrus universiteto metus, rimtai pradėjau studijuoti literatūrą ir rašymą. Pasirinkau literatūrą gal užtai, kad ji buvo man įdomiausia mokslo šaka, artiausia prie širdies. Mokslas gerai sekėsi, ir literatūros studijos man pradėjo labiau patikti. Kai atėjo laikas apsispręsti, ką su savo gyvenimu daryti, nutariau būti literatūros studentu ir mokytoju. Baigiau Yale universitetą 1972 m. ir gavau stipendiją studijuoti anglų literatūrą ir siekti daktaro laipsnio New Yorko valstybiniam universitetui, Buffalo mieste. Tame dideliame universitete dėčiau (yra, rodos, 30

Poezijos dienos Chicagoje

1978

Gegužės mėn. 26 d. 8 v.v.
ir Gegužės mėn. 27 d. 8 v.v.
Jaunimo Centre

Šių metų Poezijos dienų Chicagoje plakatas. Jame panaudota dail. Alfonso Dargio grafika.

tūkstančių studentų dabar) taip pat rašymą ir literatūrą, kaip anglų literatūros skyriaus "fellow". Baigiau mokslus, įsigijau literatūros daktarą, rašau, darau vertimus, redaguojau "Lituanus".

Trumpai pasakius: man literatūra ir literatūrinė kūryba labiausiai patiko, geriausiai sekėsi literatūros mokslai, tad ir pasirinkau tą šaką. Neturėjau pamatymo kitoms sritims. Vis žirdies klausiau ir esu dėkingas,

kad likimas man nepagalbėjo progų savo norus ir gabumus išvystyti.

— *Atrodo, kad labiausiai domitės poezija ir pats ją rašote. Kodėl savo kūryba ir visa literatūrine veikla linkstate labiau poezijon?*

— Man labai patinka poezijos metaforinės galimybės; kalbos žadinanti galia eilutėse; poezijos giminystė su pirmą pradė-

Henrikas Nagys vertimuose

ĄSUOLAI

Jie ateina: didžiulė, rūstė minia.
Lėtai svyruoja jų sunkios viršūnės,
Ir kaip tolimas griausmas, kaip būgnai
Atkū keista ir šurpi jų daina:

— mes nešame dangų —
— mes nešame kruviną dangų —
— mes nešame mirusių dangų —
— mes atnešam vakarą.

Jų didelės, tamsios rankos,
Žaidžią ištraipytas pirštais apglėbusios,
Laiko sustingusį debesį:
Kaip didelę, juodą karstą.

Jie ateina. Jie neša saulėleidį.
Lėtai svyruoja didžiulė, rūstė minia.

(Iš "Selected Post-War Lithuanian Poetry". Vertimas Jono Zdany)

THE OAK TREES

They come: a large angry crowd.
Their heavy tops sway slowly,
And like distant thunder, like drums
Echoes their strange skin-shivering song:

— we carry the heavens —
— we carry the bloody heavens —
— we carry the dead heavens —
— we bring the night.

Their large dark hands,
Fingers twisted by wounds,
Hold a stiffened cloud:
Like a great black coffin.

They come. They carry the sunset.
The large angry crowd sways slowly.

k. brd.

Norėjau parodyti pasauliui, kokia yra mūsų poezija

(Atkelta iš 1 puslapio)

mis dainomis... Mano kūrybinis darbas yra linkęs poezijon užtai, kad tie dalykai, apie kuriuos aš noriu pasakoti, tie dalykai, kuriuos noriu išaiškinti, randa stipriausią balsą poezijoje ir poezijos metaforose.

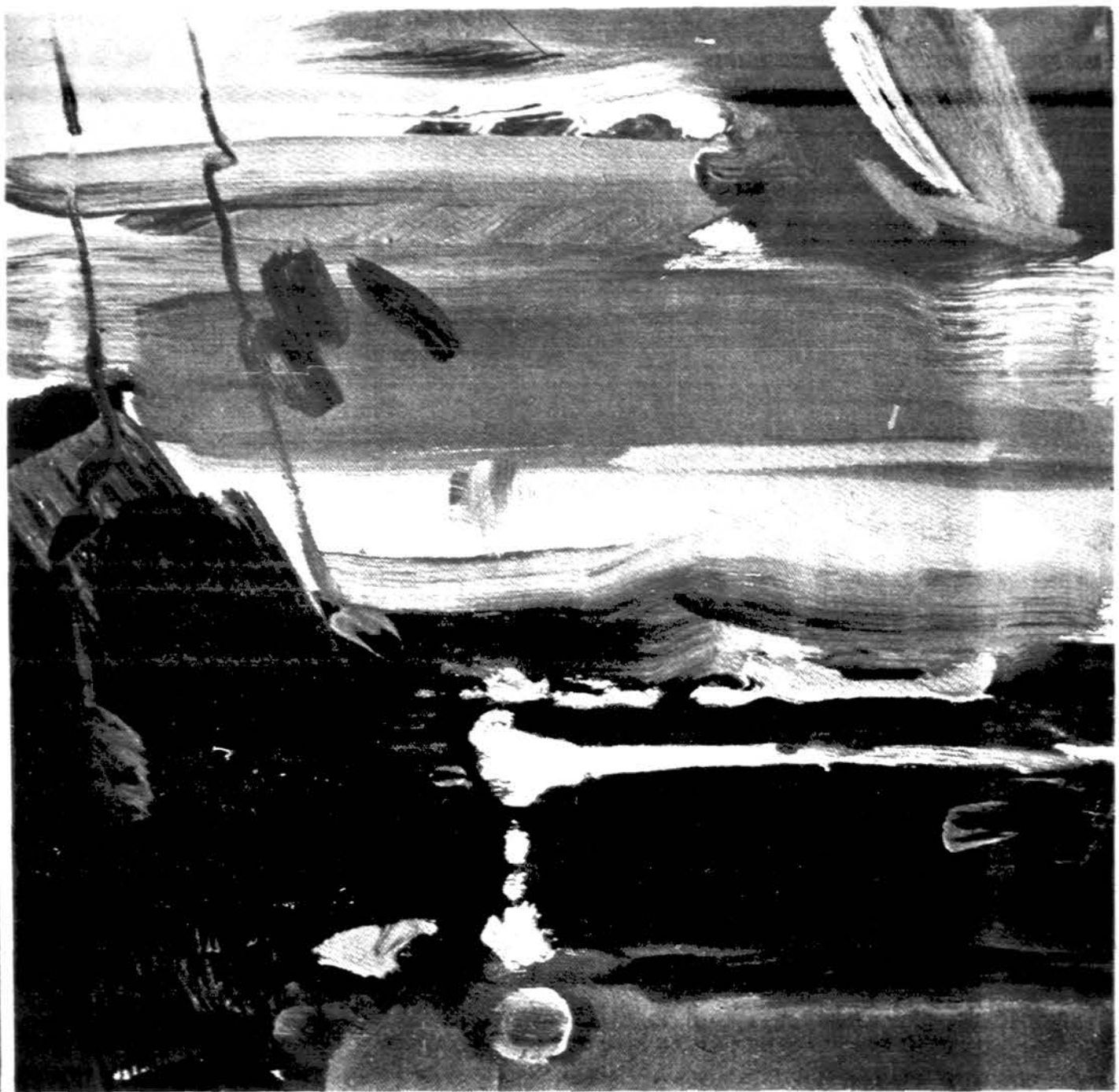
— *Kaip, kada ir kodėl kilo Jums idėja parengti pokario lietuvių poezijos antologiją lietuvių ir anglų kalba?*

— Būdamas Yale universiteto studentu, 1971 m., turėjau progos poezijos rašymą studijuoti. Vieną dieną klasėje prasidėjo kalba apie vertimus ir apie poezijos vertimo procesą. Pasiskaitau, kad aš moku lietuvių kalbą, kad gal galėčiau vieną kitą eilėraštį išversti ir apie tą vertimo procesą klasėje pakalbėti. Išverčiau Henriko Radausko "Statulą". Nuo tos dienos viskas ir prasidėjo. Paskutiniams metais Yale universitete man reikėjo (kaip ir visiems studentams) parašyti tezę. Pasirinkau temą apie lietuvių pokario poeziją. Išverčiau Lietuvoje gyvenančių jaunųjų poetų kūrybos — Bložės, Martaičio, Vaičiūnaitės, Gedos, Marcinkevičiaus ir t. t. Kai 1972 m. baigiau Yale universitetą, anglų literatūros skyrius mano tą tezę pripažino kaip vieną iš visų tų metų geriausių ir įteikė man bakalaurio laipsnį, *Honores insignes in Litteris Britannicis*.

Siekdamas literatūros daktaro laipsnio — būdamas aspirantu — parašiau laišką Ivar'ui Ivask'ui, kuris redaguoja tarptautinį literatūros žurnalą — *World Literature Today*, išaiškinau jam, ką buvau išvertęs, ir nusiunčiau kopiją mano rankraščio, kurį tada vadinau "Brothers of the Scythe" — dalgio broliai. Prof. Ivask'ui tas rankraštis patiko, ir patarė man jį praplėsti, pridėdant ir senesnes kartos rašytojų. Pagaliau tai ir padariau... Knygoje yra abi kalbos, lietuvių ir anglų, užtat, kad norėjau duoti skaitytojams ir mokslininkams progą daryti lyginimus.

— *Kaip šitas didelis darbas vystėsi iki jo laimingo finalo: kas buvo lengva atlikti ir kas sunkino atrankos ir vertimo eigą?*

— Kaip anksčiau sakiau, pradėjau vertimus daryti 1971 m. Patartas prof. Ivask'o, pradėjau galvoti apie rankraščio padidinimą, net pradėjau svajoti apie knygos atsiradimą pasaulyje. Būnant dar vis studentu, buvo gana sunku apie lietuvių poeziją galvoti ir jos vertimus daryti. Reikėjo žiūrėti ir savo studentiškių darbų: reikėjo klasės lankyti, studijas vesti, egzaminus laikyti, ir, didžiausias darbas iš visų, reikėjo parašyti disertaciją. Bet ir tuos vertimus vis dariau, kai tik laiko turėjau. Vienas mano mokytojas tada, 1974 metais, amerikietis poetas John Logan su manim vis apie mano vertimus kalbėdavo. Jis man vertimai labai patiko, ir aš susilaukiau iš jo rimtos bei geros kritikos. Mūsų anglų literatūros skyriaus pirmininkas prof. Gale Carrithers, kuris taip pat buvo mano disertacijos komiteto pirmininkas, irgi tais vertimais domėjosi, rėmė ir skatino mane tam darbu. Baigiau mokslo, jau turėjau daug vertimų, todėl norėjau iš jų sudaryti knygą ir parodyti pasauliui — tiems žmonėms, kurie lietuviškai nemokėjo, kokia yra mūsų poezija. Pagaliau susilaukiau atsiliepimų ir iš toliau,

Pranas Lapė

Atoslūgis (aliejus, 24" x 24")

atspausdinau keletą vertimų amerikiečių poezijos žurnaluose — "American Poetry Review", "Books Abroad", "Ironwood", "Mundus Artium" ir "Rapport" — ir vienoj antologijoj — "The Prose Poem", kurią suredagavo amerikietis poetas ir vertėjas Michael Benedikt ir kurią New Yorke Dell leidykla išleido 1977 m. pradžioje. Taip pat susirašinėjau su Stepu Zobarsku, ir jo leidykla "Manyland Books" apsiėmė išleisti tą mano lietuvių poezijos vertimų knygą. Galiau pasakyti tiesiog: jeigu ne Stepas, tai tos knygos pasaulyje šiandien nebūtų. Jis yra knygos įkūnijimo proceso siela.

Ruošdamas knygą, vis turėjau parinkimo prolemų. Pirmiausia reikėjo nustatyti ribas. Nutariau dėti į knygą tiksliai pokario lietuvių poeziją ir ją skirti ir dvi dalis: išeivijos ir Lietuvos. Tai buvo gan lengvas nusprendimas. Sunkiausias dalykas buvo parinkimas poetų ir jų eilėraščių. Perskaiciau beveik visus eilėraščius, kuriuos mūsų žymesnieji poetai atspausdino nuo 1949 metų. Parinkau tuos eilėraščius, kuriuos galėjau geriausiai išversti — kurie buvo geri eilėraščiai ne tik lietuviškai, bet ir angliškai; kurie ir išversti skambėjo kaip tikri eilėraščiai ir nebuvo vien negybingi vertimai. Išverčiau apie 250 eilėraščių. Iš jų knygai parinkau 95. Stepas Zobarskas pritarė, kad reikėtų pridėti dar du Mykolasčio-Putino eilėraščius. Štai knygoje dabar yra iš viso 97. Sunku ir skaudu buvo nedėti visų mūsų rašytojų į šią knygą. Tikėkit, tikrai būčiau visus įdėjęs, jeigu būt buvus galimybė. Bet nebuvo. Daug eilėraščių nesugebėjau išversti, kartais norėjau viską mesti į šalį ir atiduoti darbą kokiame gabsniam žmogui... Tikiuos, kad skaitytojai tos mano antologijos paruošimo sunkumus supras ir mano nekaltus apsirinkimus atleis.

— *Kai dabar knygą jau ant stalo, ar Pats esate patenkintas jos išvaizda, estetiniu apipavidalimu; ką keistumėte ar kaip padarytumėte, jei reikėtų darbą vėl iš naujo pradėti?*

— Manyland leidykla iš to mano vertimų rankraščio padarė labai puikią knygą. Apie džiaugiau pamatęs ir norėjau padėkoti leidyklai, labiausiai Stepui Zobarskui. Taip pat rei-

kėtų padėkoti Vladui Žiliui už tokį tobulą viršelį. Tikrai retas grafikas. Mūsų Pranciškonų spaustuve knygą puikiai atspausdino. Už tai širdingas ačiū.

Ką pakeisčiau? Sunku pasa-

kyti. Gal tai šen, tai ten pakeisčiau kokią vieną kitą žodį arba išsireiškimą. Gal pridėčiau vienam kitam poetui dar po vieną eilėraštį. Šiaip apla-

mai esu patenkintas. Jeigu būtų

Kultūriniai pagrėbštai iš Anglijos

BUSIMOJI LONDONO GRAZUOLĖ — BRITŲ BIBLIOTEKA

Maždaug prieš 50 metų buvo pradėtas kelti klausimas, kad Londonui būtų reikalinga didelė centrinė biblioteka. Knygų telkiniai išmėtyti šen ir ten, ir kam reikia jomis pasinaudoti, tas turi apibėgti kelias vietas. Vienintelė didesnė skaitykla yra Britų muziejui, bet ir tai ne daugiau kaip 400 žmonių gali susėsti joje dirbti.

Ilgai vis nesutarta, kur tokią biblioteką statyti. Pagaliau nutarta: ji bus Euston Rd., prie St. Pancras geležinkelio stoties. Architektų St. John Wilson firma jau yra paruošusi ir projektą, apie kurį Britų bibliotekos tarybos pirmininkas lordas Eccles sakė, kad pastatas bus ir stiprus ir tikras gražuolis. Jame numatoma sutelkti bent 25 milijonus knygų, jis galės sutalpinti iš karto 3.500 skaitytojų, turės pakankamai kambarių vien dirbsiantiems 2.500 tarnautojų. Bet to vis dar nepakanka. Reikės greičiau kurti šviesos ateitis žadama ne greičiau kaip po 20 metų, jeigu nepritrūks pinigų ar jei neišstiks kokios nors kitos bėdos.

Pagal dabartinius apskaičiavimus, pastatyti ir įrengti visą Britų biblioteką kainuos 164 milijonų svarų. Laikas, žinoma, vis nupigins pinigą, dėl to teks iš naujo paskaičiuoti. Statoma bus trim etapais. Patsai pirmasis, kuris žada užtrukti bent 10 metų, kainuos 74 milijonus svarų, bet manoma, kad infliacija jau suspės gerokai pasidinti tą sumą. O ir statyti bus pradėta, kaip švietimo ministeris sakė, tik po pusantrų metų.

Kai pirmasis etapas bus baigtas, pirmiausia ir tą gražuolį bus sugabenta mokslinė literatūra ir patentai, retos knygos, muzika ir žemėlapiai. Skaitykla turės dar tik 870 vietų. Bet knygų bib-

lioteka turės jau 21 mil., kurių didžioji dalis bus sukurta rūsiuose po kiemu.

Tai busias vienas gražiausių Londono pastatų, iškilusių Britanijos sostinėje šiame amžiuje. Taigi jau iš anksto džiaugiamasi, bet, kol jis bus baigtas, užsėd turėtų kitas amžius.

ANNA VARŽYSIS SU ANGELA DEL POPULIARUMO

Prieš šiek tiek metų niekas nedrįsdavo net prasižioti, kad britų televizijoje žinias pranešinėjo moteris. Televiziją valdė vyrai, tradiciniai angliai, ir jie negalėdavo net pagalvoti, kad su laukytų tokios dienos. Moteris gali būti užkulisėje, jos reikalingos, bet ne žinioms pranešinėti.

Pagalau atėjo laikas, kad BBC sumodėrėjo, o gal paveikė ir įstatymas dėl moterų teisių su vyrais, ir žinių pranešinėti buvo priimta Angela Rippon, kuri greit pasidarė labai populiari. Ne tik televizijos žiūrovai, bet ir laikraštinkai nuolat laikė į ją įbėdę akis — vyrai pranešėjai atsidūrė jos šešelyje. Visur ji kviečiama. Londonas garbės pilietybę jai suteikė. Kai televizijos programoj ji pašoko su komikais Morecombe ir Wise ir laikraštyje atsidūrė jos koky fotografija, kuris pardavė laikraščiu nuotrauką. O, garsi dabar Angela!

O komercinėje televizijoje ITV ligi šiol žinių pranešėjai tebebuvo vyrai. Įprasti, geri, bet vyrai. Abi stotys mėgsta varžybas gal net labiau, kaip Vaizganto Rimai ir Nerimai arba du anglų didieji sekmadieniai laikraščiai — "The Observer" ir "The Sunday Times". Kad tik ką nors naujo vienas, tai tuoj ir kitas. Dabar jau ir ITV televizija turi žinių pranešėją moterį — pasiviliojo iš BBC reporterę Anną Ford. Į ją

galimybė, tai gal po kelerių metų padidinsim knygų ir išleisim antrą jos laidą. Žinoma, visa tai pareis nuo to, koks bus atsiliepmas apie dabartinę jos laidą.

— *Kaip manote, ar bus progų šią mūsų poezijos antologiją atkreipti ir amerikiečių literatūros bei poezijos žurnaluose dėmesį?*

— Aš manau ir to tikiuos. Man Stepas Zobarskas aną dieną pasakė, kad Texas universiteto vertimų žurnalas jau užsisakė du knygos egzempliorius ir kad rašys recenziją. Mūsų kolegės Ivar'o Ivask'o žurnalas "World Literature Today" tą knygą taipgi recenzuos (rašys pats prof. Ivar Ivask). "Poetry" žurnalas, leidžiamas Chicagoje, turbūt Amerikoje pats garsiausias poezijos žurnalas, knygą taip pat domisi. To žurnalo redaktorius John Nims neseniai priėmė tris mano vertimus Tomo Venclovos eilėraščių ir trumpą įvadą. Visa tai bus netrukus atspausdinta. Su Tomo Venclovos vardu lietuvių poezijos vardas gali labai ryškiai iškilti. Manau, kad ši knygą atkreips dėmesį ir mūsų poeziją aplamai. Ir jau laikas.

— *Kokios tolimesnės literatūros darbo planai?*

— Esu išvertęs Tomo Venclovos eilėraščių rinkinį ir dabar jįsiukau leidejo. Jo knyga yra svarbi užtai, kad, mano galva, Tomas Venclova yra pasaulinio masto poetas. Yra proga per jį dabartinę Lietuvos padėtį ir lietuvišką kultūrą bei literatūrą pasauliui parodyti. Tai knygai

įvadą parašys rusas išeivis, poetas, disidentas Josif Brodskis. Tikiuos, kad ši knygą kaip nors išvys pasaulis.

Tėv. Leonardo Andriekaus eilėraščių rinkinį *Eternal Dream* anglų kalba jau paruošiau, ir Manyland Books šį rudenį išleis. Mažą mano vertimų knygę — Sigitas Geda "Songs of Autumn" šį pavasarį išleidsia The Slow Loris Press, Pittsburgho mieste. Dabar verčiu Iechoko mero romanus. Išverčiau "Lygtiosios trunks akimirka" ir dabar verčiu "Ant ko laikosi pasaulis". Versiu ir kitas jo knygas. Turime agentę New Yorke Shirley Bernstein (muziko Leonard'o Bernstein'o sesuo). Ji tą reikalą tvarko —

jieško didelės amerikiečių leidyklos, kuri apsimtų išleisti mano išverstus Mero romanus ir noveles.

Dabar rošiu "Lituanus" žurnalo numerį, skirtą Henriku Radauskui. Rašau ir savo eilėraščius (kaif laikui randu), rašau lietuvių poezijos recenzijas prof. Ivar'o Ivask'o žurnalui, rašau straipsnius iš savo anglų literatūros specialybės (19-to šimtme romanai ir 20-to šimtme poezija).

Darau, ką galiu, kol laiko nugarbiu, ir dar vis darysiu, kiek tik galėsiu. Įdomus darbas, kuriuo mėginu atkreipti pasaulio dėmesį į Lietuvos padėtį, į lietuvių kultūrą ir kalbą.

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija.
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Jei nesusiliepia skambinti 374-8004
Pirmia ligonius pagal susitarimą.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue.
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 9-12 val. vakaro.
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso tel. WA 5-2670.
Rezid. tel. Walbrook 5-3048.

Tel. ofiso HE 4-5849; rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00 - 5:00 val. popiet. treč. ir šešt. tik susitarima.

Dr. Jonas G. BYLA-BYLAITIS
GALVOS IR STUBURO LIGOS
2858 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. — 476-3409
Valandos pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabinetas pirmame
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2708 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą: pirm., ketv. 1-4 ir 7-9; antr., ketv. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofis. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos.
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akų ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-2220
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofis. PO 7-4000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGJA
CHIRURGIJA
5214 No. Western Avenue
1002 No. Western Avenue
Tel. atsakoma 12 valandų
489-4441 — 581-4005

Išlaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 So. 49th Court, Cicero, IL
Kasdien 10-12 ir 4-7
Iškyrus treč. ir šeštad.

Tel. ofiso ir buto: OLYMPIC 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Iškyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvius gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet. ir 6-8 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue.
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofs. tel. RE 7-1168, rez. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; rez. PR 6-0601
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
71-os ir Campbell Ave. kamp.
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 9-12 val. vak. ir 1-4 val. p. p. Tik susitarima.

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITIS
7051 So. Washenaw — Tel. 778-0766
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų receptus.
Didelis akinų rėmų pasirinkimas.
Val.: pirm., antr., ketv. 10-5:30.
Ketv. 1-3 v. vak. Šešt. 10-4 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 282-4356
DR. ROMAS PETKUS
AKŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 757-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INESTU, POSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr., nuo 1-4 popiet ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 6-4410
Residencijos tel. GR 6-0617
Ofiso val.: pirm., ketv. ir penkt. nuo 1:00 iki 3:00 val. popiet

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Tel. ofiso PR 6-4446
F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-4 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-5772
DR. PETRAS ŽLIORA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6324 So. Narragansett Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7; šeštadieniais pagal susitarimą

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems.

B. Kazimieraitis

Penkių mūsų dailininkų paroda Bostone

Lietuvių dailininkų parodos Bostone būna retos ir per trumpas; vienas savaitgalis, dažniausiai vienas vakaras, prijungtas prie kokio nors kito kultūrinio įvykio. Ir ne dėl to, kad bostonišiai nesidomi menu; pavelsių pirkimas buvo kadaise toks sėkmingas, kad iš kiekvienos parodos dailininkui nieko nelikdavo parsivežti namo. Pavelsių pirkimas tačiau pasibaigė, gal ir dėl to, kad jau visi namai pilni ir galimi pirkėjai skundžiasi ne dėl to, kad nėra ko pirkti, bet nėra vietos kur kabinti.

Viena šio sezono paroda, sukurta Bostono LB Kultūros klubo, vadovaujamo Beatrice Vasari, buvo itin vykusiai ir dainininkų Rytinio pakraščio mūsų dailininkų pasirinkimu. Tuo pat metu, kai vyko paroda, Bostono etnografinis ansamblis, vadovaujamas Ginos Kupcinskienės, suvaidino ar geriau sakytiau "sudainavo" "Kaimo vestuves", vienas iš geriausių lietuviškų įvykių ne tik Bostone, bet ir visoje Amerikoje. "Kaimo vestuvių" pasisekimas gal ir sukludė rimtos parodos apžiūrėjimą, nors abu įvykiai buvo verti dėmesio.

To penketuko paroda buvo įdomi ne tik savo aukštų lygiu, bet ir savo skirtingumu. Galop tai buvo viena iš geriausių kolekcijų, apjungtų vienon parodon bet kada, nors ir ne visi dailininkai tiko vienas prie kito.

Krito į akį dideli Prano Lapės triptikai su dominuojančia juoda spalva ir didelio masto išdėstymu. Lapės monumentalios uolos ir jūrų pakrantės yra išdava ilgo ir sukoncentruoto įsėjimo, norint suprastinti tą gamtą, kuri galvams plėtojasi savo spalvomis ir forma. Tai gal naujausias ir originaliausias mūsų tapybos naujų kelių įsėjimas paskutiniajame dešimtmetyje. Sunkiu tuos didelius tapybos plotus sutalpinti vienam trumpam apsakyme. Lapės gamtovaizdžiai, jeigu taip galima juos vadinti, yra, kaip jau minėjau, ilgai išsijęsota simplifikacija gamtos prie jūros, kaip tai matyti uolose pakrantėse. Simplifikacija tu mikrokosmo, kuris kam atrodo kaip makrokosmas, yra iš tikrųjų kūrybinis procesas susigvenusiame dailininkui su aplinka vėlybiam vakare, kai spalvos virsta tik juodu ir baltu šešėliu. Elementų parinkimas negalėjo būti paprastesnis, bet išdava yra pilna energijos ir pajutimo. Jeigu dar prieš dešimt metų Lapėi reikėjo spalvos, dabar liko tik aštri balta ir aistringa juoda, kuri sukaupia visą dailininko vaizduotę. Be abejo, Ad. Reinhardt būtų galėjęs pasirašyti po šiais paveikslais.

Krito į akį ir Vytauto Igno klounai ir aitvarai, kaskart įspūdingesni savo koloritu, nes savo tematika ir kompozicija jie mažai kuo skiriasi nuo jau seniai užsibrėžtų Igno tapybos bruožų. Viskas suprastinta, net jam charakteringa ornamentacija jau beveik išmesta, Igno tapyba dabar linksmia ta vaikišką pasaulį, i kurį dailininkas su geru humoru nutarė nukreipti savo akis ir kuriame jis pasijunta patogiai, išmetus beveik visiškai tą tragišką akcentą, kurio buvo taip kupinas jo pirmųjų ekspresionizmas. Dabar su lengva šypsena jis stebi tą nekalta pasaulį, pasisemtą iš nostalgijos vaikystės. Net jo grafika atsinaujino, mažiau ornamentuota, arčiau prie liaudies primityvaus braižinio ir turinio visados taip asmeniškai Igno, taip arti prie geriausio Petravičiaus ir Augiaus.

Kukliai, neišsišokdami, žvelgę į žiūrą didingi Viktoro Vizgirdos peizažai iš Cape Code ir Vil-

STASYS GOŠTAUTAS

niaus. Rimti, stiprūs, kaip visados vizgirdiški, jie byloja mūsų dailės veterano talentą, pilni energijos ir jaunatvės, lyg gamta ji būtų užbūrus šiandien ir visados. Tarp Lapės dominuojančių juodų uolų ir Žiliaus psichodelinių įsėjimų Vizgirda atrodė kaip senas, gerai pažįstamas draugas, su kuriuo visados yra miela susitikti.

Kiek kitokie, ir gal ne visai pritaipami prie "tradicinio" meno ramumos, buvo Vlado Žiliaus ir Kazimiero Zoromskio darbai. Žilius bando reikštis avangardiškai, kaip prieš gerus penkiolika metų psichodelinis menas, kuris vis dėlto gilių pėdsakų Amerikos tapyboje nepaliko. Žiliaus tapyba yra žaismingas spalvų ir formų derinys, kuriame viskas išbalansuota matematiškai, beveik sakyčiau, schematiškai. Iškirptos formos (rankų, krūčių ir geometri-

nių formų) kaleidoskopiškai dauginasi ir dalinasi labai tyram spalvų deriny. Kai kam gal visa tai atrodys tik bergždžias galvosūkis. Paradoksiškai jo žaismingumas yra rimtas, nors dar ne visiems aišku, kur jis eina. Žiliaus problema yra dar ir New Yorko dailės pasaulio, i kurį jis atėjo vėlai, išbadėjęs avangardo, užmiršęs, kad viskas pasensta, ypač avangardas. Žiliaus tapyba yra daugiau perėjimo stadijoje tarp savito stiliaus, kurį mes pažinome jo grafikoje, ir tarp šio laikotarpio meno pasaulio stagnacijos. Dar būdamas Lietuvoje, jis suabstraktindavo liaudies motyvus (objektus), suornamentuodamas, barokiniai suornamentuodamas, visą braižinį. Dabartinę savo tapybą, Žilius bando pabėgti iš to prabangiško iliustravimo ir mįslių pasaulio, kurį jis paliko Lietuvoje. Bet pap-

rastumą, tą simplifikaciją, kurią jis dabar bando išgauti, pasiekti yra gana sunku. Vis dėlto dabartinę jo tapybą reikėtų laikyti rimta perėjimo stadija dailininko, įsėkančio naujos konfigūracijos, naujoje aplinkoje, naujame pasaulyje.

K. Zoromskio tapyba jau buvo pagerbta ir techniškai aptarta mano bičiulio Romo Viesulo (žr. "Draugas" II.25). Sutinku su juo, kad ten geriausias buvo Zoromskis, bet bostoniškoje parodoje to geriausio Zoromskio aš pasigedau. Ir to, ką Viesulas matė geroj kolegijos salėje, aš neįstengiau įžiūrėti Lietuvių piliečių klube. Tiesa iš visų penkių dailininkų ir čia Zoromskis gal rimčiausias savo technika, kurią jis pasiekė šimtaprocentiniu atsidavimu menui, bet tuose optiniuose žaidimuose jaučiasi per daug fizinio dirbtinumo ir dekoratyvizmo. Jeigu menas būtų tik technikos tobulumas, be abejo, sutiktų ir su šalta Viesulo analize.

Išsilgęs savo čikagiečių draugų

Telefoninis pasikalbėjimas su dailininku Vytautu Igno jo parodos Chicagoje proga

REPORTERIS: Alio...Ar čia vienuolika metų... Įspūdžiai kuo dailininkas Ignas?... Čia kalba "Draugo" korespondentas iš Chicago. Norėčiau jūsų paklausti poros dalykėlių ateinanči šėštadienį (gegužės 20 d.) čia Jaunimo centre atidaromos jūsų darbų parodos proga...

DAIL. VYTAUTAS IGNAS: Malonu...Klauskite.

REPORT.: Kada paskutinį kartą turėjote savo parodą Chicagoje ir kokių įspūdžių iš čia išsivežėte?

V. IGNAS: Gal prieš kokius

vienolika metų... Įspūdžiai kuo geriausi. Chicago visuomenė lausiai lankėsi... Girdėjau daug gerų atsiliepimų... (Vėliau dail. V. Igną papildžiusi rengėjų — Lietuvių jūrų skautų Korpl. Gintaro — atstovė Dalia Šlenienė patvirtino, kad paskutinė V. Igno paroda, įvykusi Chicago Savings and Loan bendrovės patalpose maždaug tokiu pat metu, kaip ir ši. Paroda buvo si tikrai sėkminga, nes čikagiečiai V. Igną mėgstą ir jo paveikslus noriai perka...)

V. IGNAS: Gal reikėtų pami-

Vytautas Ignas. Jūrė ir Kastytė (ilgo raizžinis, 19" x 30", 1977). Dailininko darbų paroda šiuo metu vyksta M. K. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje. Paroda tęsis iki gegužės 28 d. Lankymo valandos šėštadienis nuo 7 val. vak. iki 9 val. vak. Šėštadienis ir šėkmadienis nuo 11 val. dyto iki 9 val. vak. Parodą surengė J. S. Korpl. Gintaras.

nėti, kad ši paroda bus lyg ir suaktyvinė: 30 metų nuo meno mokyklos pabaigimo ir intensyvesnio kūrybinio darbo pradžios.

REP.: Per tą ilgą po anos parodos Chicagoje laiką turbūt ne kartą rodėtės kitur?

V. IGNAS: Leiskite pagalvoti... Individualias savo kūrybos parodas turėjau Bowling Green State universitete, Ohio valstybėje (1973) ir Wisconsin universitete (1977). Dalyvavau grupinėse parodose Caracas Venesueloje (1977) ir Washington, D.C. garsoje Corcorran meno galerijoje (1973). Šiais metais jau turėjau parodą savo gyvenamosios (Connecticut'o) valstybės Sacred Heart universitete, o taipgi ir pas Toronto lietuvių... Neužmirštiną, kad prieš kelerius metus mano darbų paroda įvyko ir viename Lietuvos muziejuje...

REP.: Kokie įspūdžiai iš Lietuvos?

V. IGNAS: Parodą matė daug žmonių, suvažiavę iš visos Lietuvos... Vilniaus muziejui palikau 52 savo darbus...

REP.: Daugelis šiandien New Yorką laiko pasauliniu meno centru. Ar iš tikrųjų, jame gyven-damas, jaučiate kūrybinių sąlygų pagerėjimą?

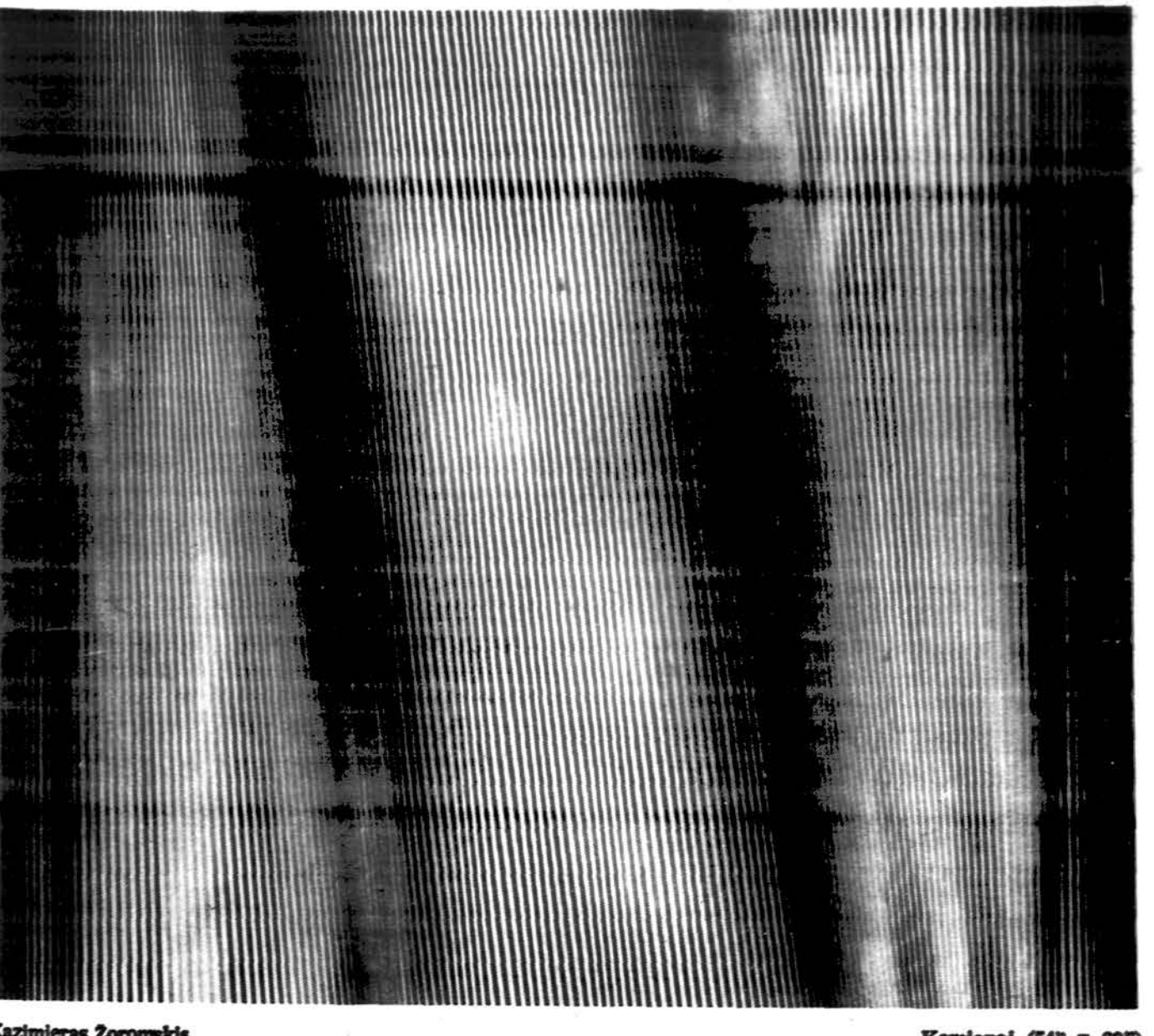
V. IGNAS: New York'e galima geriau sekti, kas meno pasauly dedasi. Asmeninai susitikimai parodose, galerijose, kurių čia gausiau negu kitur... Aš tai jau šešeri metai gyvenu Connecticut'o miškuose, bet i New Yorką automobiliu nuvažiuoju per tris valandas. Taigi ryši palaikau gerą ir nuolatini... Darbo sąlygos čia tikrai puikios: ramybė, puikus oras, paukščiai, žuikiai, gražūs vaizdai aplink... Apylinkės tikrai žavios... Rudenį, kuris čia tęsiasi gana ilgai, vaizdai tiesiog pasakiški... Ne kartą primena Lietuvos gamtą...

REP.: Kaip ir ką veikia New Yorko lietuvių dailininkai?

V. IGNAS: Turime čia Lietuvių dailininkų sąjungą, kuri reguliariai kasmet ruošia apžvalgines parodas... Tarpusavy visi gerai sugyvenam...

REP.: Kas paskatino čikagiečių parodai ir kokius darbus čia atsivežate?

V. IGNAS: Parodos iniciatoriai, kaip ir visada, buvo gintaričiai... Atsivežau maždaug dešimties metų kūrybos vaisius. Turėsiu apie dvidešimtį tapybinių darbų ir apie trisdešimtį grafikos darbų, kuriuos būtų galima maždaug lygiomis padalinti tarp liuno ir medžio raizžinių... Atsivešiu ir kokią dešimtį mišrios techni-

Kazimieras Zoromskis. Kamienai (54" x 60")

V. Mykoliaitis - Putinas trimis kalbomis

VIDURNAKTĮ

Yra viena tik valanda
Vidur nakties,
Kada padangių žvaigždynams
Tybta maldies.

O spindulingoji erdvė
Tokia skaidri,
Kad, rodos, pats visas žvaigždes
Širdy turi.

Visa būtis — tiktai vieni
Melsvi skliautai —
Ir pats i mėlmas gelmes
Tu paskendai.

Neber daugiau šventos maldos
Nei nuodėmės:
Ką tik ištars geismi širdis.
Dangus laimės.

AT MIDNIGHT

There is a single hour that comes
Amidst the night
When to the fixed white stars your prayers
Take soundless flight.

How limpid, endless in itself,
Lies radiant space,
As if the stars moved, in your heart
Each to its place.

MITTERNACHTS

Es gibt nur eine einzige Stund'
Der Mitternacht,
Da zu des Himmels Sternenschar
Man betend wacht.

Und all der strahlenreiche Raum
So hell, so klar,
Es scheint, du trügst im Herzen selbst
Der Sterne Schar.

Das ganze Sein — alleinzig nur
Ein bläulich Zelt —
Un du bist's selbst, der in dies Blau
Ertrinkend fällt.

Es gibt nicht mehr Gebete from,
Nicht Sündenschuld:
Was nur das Herz voll Sehnsucht spricht,
Wirkt Himmelshuld.

In those blue vaults, all that has being
Out, up, and down.
Through their immense expanses, you
Dissolve and drown.

Now prayer and sanctity have gone,
Nor is there sin.
Oh, let the avid heart speak out:
Heaven will win.

(Iš "Aus litauischen Dichtung", 1938. I vo-
liečių kalbą išvertė Horst Engert)

kos darbų...

REP.: Gal ką nors apie tema-
tines tendencijas?

V. IGNAS: Bijau, kad tokie apibūdinimai būsimuosius žiūrovus gali suklaidinti. Vargiai ką jiems duotų ir paveikslų pavadinimai: Kluono pasaulis... Gyvybės medis... Berniukas su aitvaru... Jūrė ir Kastytė... Vyras ir paukštis... Šokančios laimės... Paveikslus reikia matyti, o ne apie juos kalbėti...

REP.: Ką dar norėtumėte pasakyti būsimiems žiūrovams?

V. IGNAS: Su darbais i Chicago atvažiuoju ir pats. Esu išsilgęs savo čikagiečių draugų ir tiesiog degu iš nekantrumo su jais pasimatyti... Kaip žinote, pats esu Chicagoje praleidęs ne vienus metus ir turiu eilę šviesiausių prisiminimų... Tikiosi pasimatysime parodoje...

Beliaka pridurti, kad dail. Vytauto Igno paroda Jaunimo centre bus atidaryta 1978 m. gegužės 20 d., (šiandien) 7 val. vak. ir tęsis iki gegužės 29 dienos. Šėštadieniais ir šėkmadieniais iki 9 val. vakaro.

Čiurlioniui 100

Okupuotoje Lietuvoje išleista. Cituoja rusus, bet ne užsienio lietuvių

M. K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukaktyje (g. 1875 m. Lietuvoje) nemaža apie jį rašyta užsienio ir okupuotos Lietuvos spaudoje. Be kitų leidinių, okup. Lietuvoje "Vaga" Vilniuje 1977 m. išleido J. Bruverio sudarytą 249 psl. knygą apie Čiurlionį vardu "Čiurlioniui 100". Kaip pašinas kimba akin, kad gausiam rodykliniame sąrašė nemaityti užsienio lietuvių pavardžių, jų straipsnių M. K. Čiurlionio dailės ar apamai Čiurlioniano klausimais. Bet jų vietoje prikamšyta štai kokių: Afanasjev, Balašov, Charitonov, Dunajevski, Fetejev, Krečėtov ir daugybė kitų, visus ten įrašant lietuviškoms galūnėms.

Knygos paskelbta įvairių asmenų atsiminimų, kai kurie trumpučiai, vos keliolikos sakinių. Tarp kitų yra ir neįtikėtinai stabariškumo pavyzdžių. Sakysime, Lionginas Šepetys iš peties riečia, kad 1922 m. per M. K. Čiurlionio minėjimą jo mirties dešimtmečio proga Kauno teatro salė buvusi tuščia. Gi tarybinis gyvenimas, matote, ką padarę su Čiurlioniu. Girdi, buržuaziniai metais Čiurlionio asmens, dailės ir muzikos darbų tyla buvusi tvirtai užrasta. (47 psl.). Tolygūs raudonomis varšomis nuspalvinimai verčia nusišypso- (Kor.)

(Nukeita i 4 pusl.)

Balį Chomskį atsisveikinant

Prieš savaitę (gegužės 13 d.) Chicagoje pasklidusi žinia buvo itin nelaukta: mirė *Balis Chomskis*. Žinia ypač buvo skaudi visiems kultūrininkams, nes mirė žmogus, kurį vargu ar kuris kitas galės pakeisti. Ir pakeisti ne vien velioniui arčiausiai prie širdies buvusioje muzikos srityje, bet ir bendrąją mūsų kultūrinio gyvenimo prasmę, turint mintį, kad šiandien tokių, niekam neužkliūvančių, bet ir kultūrinį reikalą neišduodančių jau gana reta.

Pastaraisiais dešimtmečiais *Balis Chomskis* labiausiai buvo žinomas kaip muzikinių recenzijų rašytojas mūsų periodinėje spaudoje. Ilgą laiką tokiais ir panašiais klausimais jis labai uoliai rašė „Draugo“ kultūrinio priedo puslapiuos. Tik metų naštai di-

dėjant, koncertų recenzijos čia retėjo, nes nelengva buvo suspėti vienu vakaru ar viena diena kultūriniam priedui rankraštį paruošti. Jo muzikiniai pasisakymai buvo visada labai kondensuoti, labai tikslūs žodžio atrinkime, jokių būdų ne piktybiniai, tačiau ir nieko nevyniojantys į vatą.

Kai šiandien visokeriopoj mūsų veikloj daug kur spraga nemalonus trinties žiežirbos, nepadalinant garbėmis ir naudomis, *Balis Chomskis* buvo vienas iš tų, kurie nuo visuomenės nebėgo, bet ir alkūnėmis joje nesistumdė. Šiaip jau gyveno vienišas, su knygomis ir su muzika. Plačių draugysčių neieškojo, tenkinois tais bičiuliais, su kuriais susitikus, vakarus buvo galima praleisti, kalbant muzikos, poezijos, dailės, naujų knygų ir naujų kultūros prasiveržimų temomis. Tai buvo tikrai kultūros žmogus visu savo išoriniu stotu ir savo vidumi.

Buvo kunigas. Tačiau, atvykęs pokario metais į Ameriką, matydamas, kad bus sunku prisitaikinti prie šio krašto tvarkos ir metodų, prie čionykščio pastoracinio darbo nepritapo. Tačiau ir nenukūnėjęs kokia nors piktybine prasmė. Nei savo žodžiu, nei savo pavyzdžiu šioje plotmėje jis niekam neužkliuvo. Mirė perskops 70 metų amžiaus ribą. Chicago ir visiems mūsų muzikinio pasaulio bičiuliams bus be galo sunku apsiprasti, kad *Balis Chomskio* jau nebėra.

Kazys Bradūnas

Akademiniis pokalbis apie rusų tapatybės krizę

Ar rusų tauta šiandien pergyvena tapatybės krizę? Šis klausimas buvo gildinamas gegužės 5-6 dienomis New Yorke įvykusiame akademiniam pokalbyje, kurį suruošė Sovietų Sąjungos Tautų problemų programa ir Rusų institutas. Pokalbis sutraukė gausų būrį Sovietų Sąjungos tyrinėtojų iš įvairių Amerikos ir Kanados universitetų. Jų tarpe buvo ir Lietuvių Helsinkio grupės atstovas užsienyje Tomas Venclova, dabar dėstantis Kalifornijos universitete, Los Angeles mieste.

Prieš pokalbį, dalyviams buvo išsiuntinėtos kontroversinės tezės rusų tautinio sąmoningumo tema, kurios vėliau tapo diskusijų pagrindu. Štai kelios jų:

Nei dabartinė RTFSR, nei TSRS nepatenkina rusų patriotų, rusiškosios tėvynės idėjos šalininkų — tvirtinama vienoje tezeje. Šie valstybiniai administraciniai vienetai nesuteikia jiems simbolinės teritorijos, su kuria jie galėtų susieti tiksliais ir konkrečiais emociniais ryšiais ir kuri patenkintų jų etninius-tautinius poreikius.

Rusai — sakoma kitoje tezeje — neturi kai kurių labai svarbių oficialaus tautinio pripažinimo formų — pavyzdžiui, RTFSR Komunistų partijos skyriaus, atskiros Rusijos sąjunginės respublikos sostinės, ar ypatingo TSRS Mokslų akademijos skyriaus. O tokie vienetai sutvirtina kitų Sovietų Sąjungos tautinių-etninių grupių sąmoningumą.

Pasak trečios akademinių pokalbio tezės, didėjanti tautinė-etninė įtampa Sovietų Sąjungoje teigiamai veikia nerusų tautines grupes, padėdama joms išlaikyti nuotolį nuo nutautinančių administracinių junginių. Domiuojančiu rusų grupės požiūriu, nesutaikomas tautinis-etnis priešiškas atrodo esąs pir-

miausia nukreiptas prieš rusų interesus — jis palaiko opoziciją prieš rusus, sunkina ir komplikuoja Sovietų Sąjungos valdymą ir mažina rusų pasitikėjimą savimi, be kurio jiems bus neįmanoma valdyti kitų tautinių-etninių grupių, nenaudojant drastiškos priemonės.

Rusų tautinis nepasitenkinimas — toliau kalbama teze — pasireiškia jų kultūriname gyvenime. Literatūroje yra atgijęs susidomėjimas Rusijos šaknimis, jos istorija, ankstyvuosiu rusų menu ir liaudies dirbiniais. Tai siejasi ir su pravoslavų religija, bet iš pravoslavų religijos esą negalima tikėtis, kad ji stipriau paveiktų rusų tautinio-etninio priklausomumo jausmą savo respublikai, nebent gal kraštutinės išorinės grėsmės atvejais. Rusų išsibarmas po kitas respublikas sumenkina rusų tautinį-etninį profilį pačioje rusų respublikoje.

Kolumbijos universiteto akademinių pokalbio teze tvirtinama, kad Sovietų Sąjungos tautybių politika nerusų tautų atžvilgiu esanti pasimetusi ir stokojanti kūrybingumo — o tai esą susiję su bendru rusų tautinės-etninės moralės ir vienybės menkėjimu.

Vladas Zilins

Viktoras Vizgirda

Pakelėje (skulptūra)

MŪSŲ KALBA Kai išimtyis virsta taisykle

Turbūt dažnas atsimenam pastangas įtaigauti, kad tokius žodžius kaip *ateitininkas*, *gaisrininkas*, *varpininkas* ir kt. kirčiuotume priešagoj — taip, kaip dainininkas, darbininkas, kaminininkas, sapnininkas ir kt. Pagrindas: pamatiniai žodžiai, iš kurių jie sudaryti, daugiskaitos kilmininke (ar naudininke) yra kirčiuojami galūnėje: jei dainų — dainininkas, darbų — darbininkas, tai taip pat ateitių — ateitininkas, gaisrų — gaisrininkas, varpų — varpininkas. Priesagos *-ininkas* daiktavardžiai tik tada kirčiuojami šakny, kai pamatiniai žodžiai taip pat turi kirtį šakny, pvz.: būrų — būrininkas, daržų — daržininkas, džiūvų — džiūvininkas, kasų — kasininkas, pirmų — pirmininkas, viršų — viršininkas ir t. t. Bet ir tai nieko nepadėjo, nes skaičius tų išimčių nuolat didėjo ir nebebuvo įmanoma jų atsiminti. Nuolat reikėjo abejoti: dailininkas ar dailininkas? gamtininkas ar gamtininkas?, laidininkas ar laidininkas?, paskaitininkas ar paskaitininkas? Ir t. t. Todėl teorijai reikia pasiduoti, nes gvojoj kalboj laimi praktika.

Štai rankose turim A. Laigonaitės „Lietuvių kalbos akcentologiją, skiriamą studentams lituanistams (Vilnius, 1978, 124 psl.). Ji čia konstatuoja, kad priesagos *-ininkas* daiktavardžių, kuriuos pagal teoriją reikėtų kirčiuoti priešagoj, bet kurie kirčiuojami šakny, „Dabartinės lietuvių kalbos žodynas“ užfiksuoja per 70, todėl daro tokią išvadą: „Pastebima labai aiški tendencija naujesnius priesagos *-ininkas*, *-ė* vedinius kirčiuoti pagal pirmąją kirčiuotę (t. y. šakny — St. B.), nors jų pamatinis žodis yra trečiosios ar ketvirtosios kirčiuotės (t. y. turi kirtį galūnėje — St. B.)“ (p. 44). Taigi buvusios išimty šitaip virsta jau taisykle (norma). Stasys Barzdikas

Šiuo metu Sovietų Sąjungoje jau įmanoma tautiniai nusiteikimai rusų ir nerusų sąjunga prieš bendrą suvienodinimo pavoja. Su šia idėja iš dalies sutinka ir Tomas Venclova, kuris savo straipsnyje „Rusai ir lietuviai“, išspausdintame „Metmenų“ žurnale, rašė, jog Sovietų Sąjungoje „takoskyra eina ne tarp tautų, o tarp demokratių (įskaitant tautines) jėgų ir totalitarinės sistemos“.

Tokios yra Kolumbijos universiteto diskusinės tezės apie rusų tautinės tapatybės krizę. Mūsų tautiečiai tėvynėje jas pasvers ir įvertins savo pačių patirties šviesoje. K.Z.

Tapyba

joje yra Čiurlionio gerbėjų klubas.

Alg. Gustaitis

Knyga turi keliasdešimt iliustracijų: minėjimas Didžiajame teatre Maskvoje; plakatas iš Vokietijos; Aldonos Dvarionaitės M. K. Čiurlionio kūrybinių koncerto Varšuvoje atspaudas; minėjimai Brazilijoje, Japonijoje, Švedijoje ir kt.; ekslibrisai Čiurlionio garbei; pašto ženklas. Bet jokios nuotraukos, iliustracijos iš JAV-se rengtų minėjimų. Knyga dokumentinė, įdomi, bet vienašališka.

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS, ADDING MACHINES AND CHECKWRITERS, Naumoji, Parduoda, Taiso. Virš 50 metų patikimas jums patarnavimas. Phone — 581-4111. 5619 S. Pulaski Rd., Chicago

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES. Pardavimas ir Taisyimas. 2646 W. 69th Street — Tel. RE 7-1941

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IS BOSTONO IR NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Vienu savaitės: rugsėjo 17	— \$845.00	Rugsėjo 22	— \$845.00
Dviejų savaitų: birželio 11	— \$1195.00	rugpjūčio 6	— \$1245.00
liepos 2	— \$1245.00	rugsėjo 3	— \$1195.00
liepos 16	— \$1245.00	gruodžio 22	— \$1045.00

Visos grupės aplankys Kauną ir Trakus. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ su papildomu mokesčiu New York'e.

GRUPĖSE VIETŲ SKAICIUS RIBOTAS — PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU.

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreiptis į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Ma. 02127, Tel. (617) 268-8764

Ištaigai vadovauja: Aldona Adomoniene ir Albina Rudzilionienė

Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

Giedros Nasvytytės-Gudauskienės

KOMPOZICIJOS

NORĖČIAU SKRISTI — Naujos dainos mažiems ir jauniems. Kaina \$2.00

4 DAINOS — Sopranui su piano akompanimentu. Kaina \$3.00

VIESPATIES PASAULIS — Žemam balsui. Kaina 1.00

METŲ LAIKAI — Populiarių dainų ciklas. Kaina \$2.00

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd Str., Chicago, Ill. 60629. Ilinojaus gyventojai prideda 5% taksą.

TEATRINIO VARGO KELIAIS

Juozas Kaributas

Memuarai, 50 metų teatrinio darbo sukačiū paminėti, 192 pusl. Spaudė Saleziečių spaustuvė Romoje 1977 m. Kietas viršelėlis. Kaina su persiuntimu \$10.30. Užsakymus siųsti —

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

MES STENGIAMĖS DUOTI LIETUVIAMS GERIAUSIĄ PATARNAVIMĄ ir GERIAUSIAS PIRKIMO SĄLYGAS. ĮSIGYKITE LABAI PATVARIĄ IR EKONOMIŠKĄ SUSISIEKIMI PRIEMONĘ.

Naujas 1978 m. Plymouth HORIZON — labai ekonomiškas, 4 cilindrai, su galios 38 myliais

Kaina nuo — \$3,706.00

1978 m. CHRYSLER kaina nuo \$4,700.00

Turime jaunuoliams mašinų Cadillac, Buick, Pontiac, Oldsmobile ir kitų, taip pat importuotų, įvairių kainų, pradedant nuo \$100.00. Mūsų dirbtuvės prityrę mechanikai patarsys karoseriją (Body), sparnus (Fenders) ir sureguliuos motorą.

BALZEKAS MOTORS, 4030 S. Archer VI 1515

Seniau — nardavėjas Chicagoje, gerbiamas virš 60 m. PLYMOUTH — VOLARE — CHRYSLER — ARROW

Dailininkas Jonas Rimša padėjo teptuką

Kalifornijos Pacifiko pakrantėje gegužės 13 d. mirė mūsų egzotiškasis dailininkas Jonas Rimša. Išeivis jau tada, kada niekas iš karo metų išveiktos bangos ne nesvajoję palikti savo tėvynę. Dail. Jonas Rimša buvo gimęs 1903 m. Iš Lietuvos išvažiavo 1925 metais: pirmiausia į Paryžių, paskui į Braziliją, iš ten į Argentinoją, iš Argentinos į Boliviją. Čia išliko, tapdamas egzotišką Bolivijos gamtą, akiavandžius inkų civilizacijos palikuonis indėnus ir aplamai šio krašto praeities momentus. Jo individualios parodos Argentinoje ir Bolivijoje išgarsino Rimšos vardą tų kraštų meno pasaulyje. Bolivijoje jis tapo tiesiog tautiniu dailininku: pakviečiamas

būti meno akademijos direktoriumi, įsteigia taipgi privačią dailės studiją, išaugina visą jaunąją boliviečių dailininkų kartą. Bolivijos valdžia jį išskirtinai pagarbina ne viena proga, taipgi apdovanoja aukščiausiu, civiliams skiriamu Andų kondoro ordinu. Bet ir su lietuviais ryšių nebuvo nutraukęs. 1937 metais Argentinoje Rimšos suruoštą parodą globojo tenykštė Lietuvos atstovybė. Tais pat metais pasivandžius inkų civilizacijos palikuonis indėnus ir aplamai šio krašto praeities momentus. Jo individualios parodos Argentinoje ir Bolivijoje išgarsino Rimšos vardą tų kraštų meno pasaulyje. Bolivijoje jis tapo tiesiog tautiniu dailininku: pakviečiamas

Pokario metais persikėlė gyventi į Jungtines Amerikos Valstybes. Įsikūrė Santa Monicoje, Los Angeles pašonėje. Iš čia dar buvo nuvykęs į gogeniškas Pacifiko salas pasisemti naujų motyvų savo egzotinei tapybai. Jo darbų parodos buvo suruoštos ir M.K.Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje.

Savo sodriu ir tirštu spalvų potėpiu Jonas Rimša atnešė į lietuvių dailę lig tol dar neturėtą egzotišką motyvą, kuris toli gražu "nenulietuvina" jos raidos, kaip "nenuprancūzina" ir Gauguin'as prancūzų meno. Žinoma, gyvenant ir kuriant visą laiką Išeivijoje, net ir grynai profesionalus Jono Rimšos statusas mūsų dar nėra kaip reikiant apžvelgtas ir įvertintas. Reikia tikėtis, kad tai bus padaryta bent po dailininko mirties.

k. brd.

Jonas Rimša

Tapyba

Dail. Jonas Rimša

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS

(Atkelta iš 6 pusl.)

Suvažiavimas pasibaigė vidurdienyje. Jis nepasizymėjo nei dalyvių gausumu, nei dideliu darbu atlikimu. Bet atrodo, kad ne vienas neišvažiavo nusimines. Kiekvienas parsivežė ką nors — ar tai naują pažintį, naują idėją ar naują entuziazmą. Rochesteriui dėkojame už svetingumą, o valdybai už suvažiavimo pravedimą. Sėkmės ateities darbuose!

POLITINĖ KONFERENCIJA

JAV LJS, KLJS ir PLJS ruošia politinę konferenciją jaunimui birželio 17-18 d., Chicago's Jaunimo centre. Konferencijos tikslas yra toliau puoselėti lietuviško jaunimo pasirodymo politinei veiklai, kuri buvo pradėta trečiame PLJK ir tęsiama per VLIKO-PLJS konferenciją ir Pabal-tiečių žygį. Tam tikslui siekti yra kviečiami politinėje viekoje pasizymeję asmenys, kurie pasiskaitomis arba pratybomis nušvies dalyvių tokiomis temomis: a. politinė įtaka (political influence), b. spauda, c. spaudimas (lobbying), d. naujoviškas protestas (innovative protest).

Politinės komisijos narys Mykolas Drunga pristatys du siūlymus politiškiems projektams, i kuriuos visas jaunimas galės įsijungti.

Konferencijos mokestis 15 dol. Registracija prasideda 9 val. r., šeštadienį, o konferencija baigsis sekmadienį po pietų. Šeštadienio vakarą pasirodys Antras Kaimas.

Konferencija yra uždara — tik PLJS, KLJS ir JAV LJS kvie-ti dalyvauja. Bet suprantam, kad galime būti praleidę kai kuriuos asmenis ar dėl skubėjimo, ar dėl neapsižiūrėjimo. Norintys daly-

vauti dėl kvietimo gali kreiptis į Viktorą Naką, 2608 N. 18th Arlington VA 22201, Telefonas (703) 841-9254.

KELIAVIMAS PO KANADĄ

Prieš dvejus metus KLJS tarybos narių suvažiavime įvyko darbo posėdis, kurie nustatė kelias veiklos gaires. Pagaliau vienas iš projektų beveik baigtas — "Hostels" arba nakvynių projektas. Jis turėtų dominti keliaujan-tį jaunimą, ypač iš tolimesnių vietovių — Europos, JAV, Pietų Amerikos, Australijos ir Kanados tolimesnių vietų.

1. Norintys nakvynės turi pra-

nešti nakvynių komitetui, kur i kada jis, ji žada atvykti, bent prieš vieną mėnesį.

2. Šeimininkas įsipareigoja duoti tiktai lovą ir patalynę.

3. Galima pasilikti ne daugiau, kaip tris nakts.

4. Atvyksta ne anksčiau, kaip 7 v.r. ir ne vėliau kaip 11 v.v.

5. Vartojantieji svaigalus tuo- jau šalinami iš nakvynės pa- talpų.

6. Svečius atsivesti draudžia- ma.

7. Mergaitės ir berniukai ap- nakvydinami skirtingose kamba- riuose.

8. KLJS valdyba, jos nariai ar šis nakvynių komitetas nėra at- sakingi už keliautojų padarytus nuostolius. Susidariusius nuosto- lius padengia patys keliautojai.

9. Ši programa galioja nuo š.m. gegužės 1 d. iki rugsėjo 30 d. (su išimtimis).

Skaičius šeiminių, kuriuos miestų atstovai suranda: Mont- tonas — 4-5, Torontas — 10, Niagaros pusiasalis — 2, Hamil- tonas — 4, Londonas — 3, Windsoras — 2, Ottawa — 2, Thunder Bay — 1, Sault Ste. Marie — 1, North Bay — 1, Sudbury — 1, Winnipeg — 2, Regina — 1, Edmontonas — 2, Calgary — 2, Vancouver — 1.

Adresas: KLJS, Nakvynių ko- misija, 9-37 Lambton Ave, To- ronto, Ontario M6N 2S2 Cana- da.

LITUANISTINIAI KURSAI — SEMINARAS

PLJS Ryšių centro ruošiamas seminaras įvyks rugpjūčio mėne- sio 6-20 d., Loyola of Lakes pa- talpose, netoli Akron, Ohio. I kursą priimami visi, kurie yra baigę gimnaziją ir gali dirbti akademinėje aplinkoje. Semi- naro programa susidaro iš lietu- vių kalbos, lietuvių literatūros ir lietuvių istorijos kursų.

Sios vasaros dar nepilna pro- grama yra tokia:

Linkinių mokslas — Stasys Barzdukas, Lietuvių rašyba ir kal- bos kultūra — Juozas Vaišny- SJ, Lietuvių žodžių daryba — An- tanas Klimas, Kirčių mokslas — Antanas Klimas, Lietuvių literatū- ros analizė — Rimvydas Šilbajoris, Pokarinė lietuvių poezija Lie- tuvoje — Tomas Venclova, Lie- tuvių tautinis atgimimas — Do- vydas Feinhausas, Paskaitų ciklas kultūrinėm temom: a. Lietuvių teatras — Jurgis Blekaitis, b. Lie- tuvių literatūra (lyginant su ki- tų tautų) — A. Šilbajoris, c. Se- matikos reikšmė lietuvių litera- tūroje — T. Venclova.

Registruoti ir informuoti Ry- šių centre: PLJS Ryšių centras, 2422 W. Marquette Rd., Chicago, IL 60629.

VASAROS DARBAS

Šią vasarą, kaip ir praėjū- sias tris, Vyriausias Lietuvos Iš- laisvinimo Komitetas (VLIKas) siūlo darbą vienam jaunuoliui, vyriui ar mergaitei, norinčiam su- sipažinti su šia Lietuvos laisvini- mo institucija. Reikalauja, kad kandidatas būtų studentas, mo- kąs laisvai rašyti, skaityti ir kal- bėti lietuvių ir anglų kalbomis. Dirbančiam Vlike vasaros metu

Jonas Rimša

Vasarų rinkimai

KULTŪRINĖ KRONIKA

Rašytojas A. Landsbergis Europoje

Rašytojas A. Landsbergis penktadienį, gegužės 19 d., iš New Yorko, kur jis gyvena, iš- skrido į Stockholmą, kur jis lietuvių rašytojams atstovaus tarptautinėje Pen klubo konfe- rencijoje. Ji švedijos sostinėje vyks nuo gegužės 21 dienos iki 26.

A Landsbergis taip pat daly- vaus Tarptautinės amnestijos (Amnesty International) posė- džiuose Kopenhagoje, o Londono ir Amsterdamo universitetuose skaitys paskaitas apie tautinę ir religinę padėtį Lietuvoje.

Be to, Londone ir Stockhol- me jis skaitys savo kūrybą viet- os lietuviams.

METEORITAI ANTARKTIKOJE

Pasirodo, kad Antarktika be- santi ideali vieta meteoritams įieškoti. Rajonuose, kur senas le- do paviršius nėra padengtas sniegu arba to sniego mažai te- prisirinkę, labai lengva meteoritus pamatyti ir atpažinti, nes ten vien tik ledas ir kitų uolų beveik nėra. Pittsburgho universiteto geologas William A. Cassidy pa- darė specialią kelionę prie Trancantarktinį kalnų, kur to- kio ledo paviršiaus daug esama. Per dvi valandas nuo stovyklos įrengimo jo grupė surado 21 me- teoritą. Didžiausias iš jų svėrė 17

teks atlikti kasdieninius raštinės bei techninius darbus. Šių ei- lūčių autoriui teko ten dirbti 1975 metų vasarą. Tada teko ra- šyti laiškus angliskai ir lietuviš- kai, sekti lietuvių išveijos bei Lietuvos spaudą, rašyti straips- nius Eltai, surengti spaudos leidinius amerikiečių spaudai, pri- sidėti prie memorandumo ry- šių su Helsinkio konferenci- ja paruošimo, paruošti brošiūrą apie Lietuvos moterų pavergimą (jis buvo išplatintas Tarptautinė- je moterų konferencijoje, Meksi- koje). Dirbantys Vlike šią vasarą gali tikėtis panašių darbų.

Salygos yra tokios: Vlikas pa- geidauja, kad žmogus darbe pa- silikytų bent du mėnesius; dėl tiks- lių pradžioje ir užbaigimo datų su studentu-darbininku vėliau susitar; atlyginimas 150 dolerių už kiekvieną 30 valandų savi- tę.

Pernai, iš tuzino kandidatų, darbą gavo Rima Janulevičiūtė iš Chicago.

Vlikas paprašė PLJ Sąjungos, kad ji pravestų šią vasaros dar- bo talentų "medžioklę". Taigi, norintys Vlike šią vasarą dirbti, turi nusijusti savo reziumė PLJS vicepirmininkui Viktorui Nakui ne vėliau kaip gegužės 20 d. Adresas: 2608 N. 18th St. Ar- lington, VA 22201. Vlikas su vi- sais kandidatais susisieks ir pra- neš, kuris darbą gavo.

Viktoras Nakas

PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ ŽINIOS

• Pasaulio lietuvių sporto žaidynės prasidės pirmadienį, birželio 26 d.

• Didysis susipažinimo vaka- ras su šokiais įvyks Royal York viešbutyje liepos 1 d., šeštadie- nį, 8 v v. Įėjimas 8 dol. asme- niui.

• Penktoji Kanados ir JAV Dainų šventė įvyks sekmadienį, liepos 2 d., 3 val p. p., Maple Leaf Gardens. Bilietų kaina \$6, 8, 10.

• Tuoju po šventės įvyks baigiamasis PLD banketas — valės Royal York viešbutyje.

• Ketvirtadienio vakare, bir- želio 29 d., Lietuvių muzikos numatoma literatūros ir mu- zikos vakaras.

• Ketvirtadienį po pietų PL- JS organizuoja laivų ekskursiją Ontario ežere. Bus šokiai, bufe- tas ir t. t.

• Varžybų nepilnos datos yra: lengvoji atletika — birželio 29, 30; plaukimas — birželio 29, 30; tinklinis — birželio 29 — liepos 1 d.; lauko tenisas — birželio 28-30 d.

Važiuojame visi!

SARAŠAS LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ, KURIOS VERTOS DĖMESIO:

PRASOME ATKREIPTI DĖMESĮ Į ŠIUOS KŪRINIUS:

J. VAZNELIS — Įvairių dainų recitalis. Kaina \$6.00.

A. DVARIONAS, Rinkiny 25 — lengvos šokių muzikos: Liūdna man be tavęs — tango, Daina man padės gyventi — fokstrotas, Tik man tu priklausai — fokstrotas ir kiti' pūkūs, malonūs šokiai, viso 12 ir kaina tik \$6.00.

BICKIENE, PRUDENCIJA, Plokštelių albumas, 8 dainos: Mik, mažute, Daina apie sesytę ir kitos reto gražumo. Kaina tik \$8.50. 78 greičio.

BUDRIONO BR. Plokštelių albumas, 10 dainų: Kas subotas vakarėlį, Tė- vynel, Sauksmas ir kitos reto gražumo dainos. Įdainavo Br. Budriono kvar- tetas. Kaina \$12.50. 78 gr.

19 — Rinkiny. Dainuoja D. Dolcis. Groja M. Hofmeklerio orkestras. Viso yra 10 šokių muzika su tipingais žodžiais: Cigonės akys, fokstrotas, Ka- rškias vaizdelis, fokstrotas. Palangos jūrų nusikendo mano meilė, tango. Su armonika į Braziliją. Onyte, einam pašokti, fokstrotas ir visa eilė kitų.

26 — Rinkiny. Dainuoja A. Sabanauskas: Septintame rojuje, anglų val- sas. Mūsų susitikimas, tango. Marytė mėlynakė, fokstrotas. Jaunystės meilė, tango. Aldona, tango. Ta naktis, anglų valsas. Kodėl neatėjai, fokstrotas ir visa eilė kitų šokių su žodžiais ir linksmaja muzika.

15 — Rinkiny. Dainuoja Birutė Tamošiūnienė: O ramunėle, pasakyk, 12 įvairių šokių. Australijos muzikai B. Tamošiūnienė laiko viena iš geriausių tos rūšies dainininkių.

SVAJONIŲ SŪKURYJE. Dainuoja B. Tamošiūnienė. 12 modernių šokių, įgrojo vienas iš geriausių orkestrų Bernie Daggau Australijoje. Kur lygios lankos, tango. Amour, Beguine, Laukiu, sugrįžk, valsas. Nuostabus berniukas, Cha, cha. Klajojančios rožės, lėtas fokstrotas. Ilgesys, tango. Zi- buklės, valsas. Balti žiedai, mambo. Svajonė, tango. Kengūrų sambo, sam- ba. Sudie, anglų valsas. Gal būt, gal būt, bolero.

28 — Rinkiny. Įvairūs dainininkai, chorai ir orkestrai atlieka: Kauno Ka- ro muziejaus vėliavos nuleidimas I ir II dalis. Ko vėjai pučia. Kur lygūs lau- kai. Karo Mokyklos choras. Marš, marš, kareivėliai. Karo Mokyklos choras. Senas kankininkas J. Petrauskas ir V. Dineika atlieka. Sutems tamsi nakti- zėlė, Gedžio vilko maršas, atlieka Karo Mokyklos choras. Vaidylos malda. J. Petrauskas ir V. Dineika atlieka ir visa eilė kitų.

22 — Rinkiny. Antras literatūros vakaras. Atlieka šie asmenys: Ada Karvelytė, Dr. A. Šešplaukis-Tyruolis, Gražina Tulauskaitė-Babrauskienė, Anatolijus Kairys ir Juzė Valčiūnienė. Viso 40 kūrinių. Visus kūrinius skaito patys autoriai. Juk daug kam minėti asmenys pažįstami, o vienos jau ir gyvų- jų tarpe nėra. Argi neįdomu jų balsus išgirsti?

23 — Rinkiny. Trečias literatūros vakaras. Patys autoriai skaito savo kūrinius, tai būtent šie: Draugo redaktoriai Kazys Bradinas ir Aloyzas Bar- onas; Birutė Pukelevičiūtė, Liūnė Suteika-Katiliškienė ir Dr. Henrikas Na- gys. Argi yra daugelis, kas minėtų asmenų nepažįsta? Tai gal tie jau ir įsigi- jo šį plokštelių albumą. O kurie nepažįstate, tai vėta įsigyti, išgirsti minėtų penkių autorių kūrybas ir jų balsus. Šių plokštelių albumą išleido Jonas Kar- velis.

TORONTO LIETUVIŲ CHORAS "VAPAS". Virš 60 dainininkių-ky vy- rų ir moterų šį albumą išpildė. Viso yra 14 kūrinių, operų arijų: Faustas, Ne- bucco Vergų daina, Romeo — Julija, Pardutoji nuotaka, Vilijus Tellis, Tiro- liečių daina, Lietuvių komp. A. Vanagailio, E. Gailevičiaus, Gudavičiaus, J. Zlevičiaus, Br. Budriono, J. Zdanais, K. V. Banaičio ir kitų. Šis albumas skaitomas labai aukšto lygio.

Antrieji ŽIRGINELIAI. Kūryba Birutės Pukelevičiūtės. Tai yra va- čiams jauniesiems ir vyresniems įvairių pasakų, pasakėlių. Visiems vaikui- ciams vėta pasiklausyti, įsigyti šį albumą.

ZUKIS PUKIS. Šio albumo kūrėjai, liūdėjai: Indrė Paliokaitė-Tijūne- lienė, Irena ir Algirdas Grigaitis, Rita ir Liudas Venclova, Donatas Tijūne- lis. Viso yra 39 kūrinių, pasakos su įvairiomis muzikomis, poezijomis. Ki- škiai. Kaimai, Miskai. Lietučiai ir visa eilė visokių įvairnybių. Visi o visi tie- veliai šį plokštelių albumą turį nupirkti savo jaunimėliui.

30 — CIURLIONIS. Pilnas choras atlieka savo ir kitų autorių dainas. Tai yra trisdešimties metų darbo jubiliejinis plokštelių albumas. Viso yra 28 kūrinių. Kas dar jo neturi, prašome įsigyti, Dirigentas A. Mikulskis. Kaina tik \$12.00.

18 — Rinkiny. Dainuoja A. Sabanauskas, Algimantas Mackus per Mar- gučio radiojo sakdydavo: Neuzmirštamas Sabanauskas. Tai jo paskutinioji plokštėlė, tai yra albumas viso 12 kūrinių. Su orkestru ir dainavimu. Visus kūrinius sunku išvardinti, prašome šią paskutinę plokštėlę-albumą įsigyti.

Nr. 222

2 — Rinkiny. Dainuoja S. Citvaras. Tremtinio daina ir kitų dainų ir operų viso 13 kūrinių.

3 — Rinkiny. Dainuoja 12 dainininkių ir penki chorai. Linėlį raunu ne viena, iš rytų salelės, Palankė, palankė, Alutis. Choras. Viso 12 įvairių dainų.

4 — Rinkiny. Dainuoja Kipras Petruskas Traviatą. R. Marijošius. Trys chorai dainuoja. 12 įvairių operų ir liaudies dainų.

5 — Rinkiny. Dainuoja Kipras Petruskas operų arijas iš Pacajų. Tos- kos ir kt. Dainuoja 3 operos chorai įvairias arijas ir lietuvių liaudies dainas.

6 — Rinkiny. Dainuoja Kauno Igulos choras: Lietuvos himnas, Malda už Tėvynę. Jurgis Petrauskas su V. Dineika: Ar žinai, broli, kaip mano tė- vynė toll. Dainuoja V. Grigaitienė: Pasakykite jai... Gražios arija. Kipras Petruskas

7 — Rinkiny. Dainuoja Kipras Petruskas: Prapuoliau motulė, Du bro- liukai kumigai. Stepas Grauzinis: Kai mes augom du broliukai. Dainuoja A. Kutkauskas. V. Orentas: Mano gimtinė, Užginta daina, Ispaniška melė.

9 — Rinkiny. 14 įvairių tautinių šokių: Kepurnė, Mikita, Subatėlė, Blez- dinginis Jonkelis, Klumpakojis, Rezinėlė, Jonkelis, Juodasis Jonkelis, Malū- nelis, Kubilas, Blezdingėlė, Džiginas, Gyvataras, Ragučių polka.

10 — Rinkiny. Dainuoja A. Sabanauskas: Spaudos balius valsas, Sute- mų daina, — tango. Tu tik tu — anglų valsas, Rudens pasaka — slow fox. Nutilk, širdie — tango. Tai nebuvo melė — tango, Rytiečių melė — fok- strotas, Elytė — tango ir kiti.

12 — Rinkiny. Dainuoja R. Mastienė: Miegužėlio nortu — liaudies dai- na, Ar skauda man širdį — liaudyje dainuojama. Harm. V. Jakubėnas, Dukru- žėlė ir Agnėlės, žodžiai Kazio Binkio. Mano rožė, Sapnas apie saulę, žodžiai K. Bradino. Gėlės iš šieno, žodžiai K. Binkio. Zuvelė, Schuberto. Ne- kanktramas, Pavaras, Mignon, arija iš op. "Mignon". Mikita, Vytis, P. Mas- cagni Rozinos arija iš op. "Sevilijos kirpėjas".

849 — Linksmieji Broliai. Dainuoja J. Petrauskas ir Viktoras Dineika ir kiti: 12 įvairių kūrinių, įvairaus humoro iki ašarų. Studentiški kupletai, Seniau ir dabar, Miss Lietuva, Vedybų stebukas, Amerikos lietuvių priėmimas, Kum- piškuose nuovadoje ir dar 8 įvairūs humoristiniai kūrinių.

850 — POEZIJA. Savo kūrinius įtalbėjo Stasys Santvaras ir Antanas Gustaitis. Tai yra pirmoji lietuvių poezijos plokštėlė, patys autoriai savo kūri- nius skaitė, jų iš viso yra 28, visus išvardinti neįmanoma. Yra rimtumo iki rimtumo, o humoro iki ašarų.

14 — Rinkiny. LIAUDIES GIESMĖ. Dainuoja Tėviskės lietuvių evange- likų liuteronų parapijos choras. Dirguoja mokytojas Jurgis Lampatis. Var- gonais palydi prof. komp. Vladas Jakubėnas. Viso yra 11 įvairių kūrinių, ku- rie yra labai gražiai, gerai atlikti. Šis albumas yra vertas didelio dėmesio.

029. — PRANASE DIDIS, kantata. Prof. VI. Jakubėnas, atlieka Tėvis- kės lietuvių evangelikų liuteronų choras. Dirigentas J. Lampatis. Fortepionu palydi prof. komp. VI. Jakubėnas. Pirmojoje plokštėlės dalyje solo palydi Leonas Grūžas ir V. Grigaliūtė. Ši plokštėlė yra lietuvių pirmoji tos rūšies, vėta didelio dėmesio, muziką ji yra įvertinta labai gerai.

24 — Rinkiny. JONAS AISTIS. Ketvirtas lietuvių literatūros vakaras. J. Aistis skaito savo kūrybą. Viso 32 kūrinių, apie kuriuos nereikia kalbėti, tai yra jų vertė. Argi yra toks žmogus, kuris Jono Aistio ir jo kūrybos nepa- žinotų? Kurie nepažįstate, prašom įsigyti.

Nr. 223

Visi šie plokštelių albumai kainuoja tik po \$6.00

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63 St. Chicago, Ill. 60629

Užsakant pridėti 50 centų už kiekvieną plokštėlę persiuntimui.

— Pasilaikykite šį sąrašą, nes jis nebus dažnai kartojamas. —

REDAGUOJA OFELIJA BARSKĖYTĖ, 6640 S. TALM AN AVE., CHICAGO, IL 60629; TELEF. (312) 476-1974

PASIKALBEJIMAS SU VIKTORU NAKU

— Trumpai apibūdink savo biografiją: kur gyvenęs, kur mokytas, kokiomis organizacijomis priklausai ir t. t.

— Gimiau Detrote, 1954 metais. Ten ir baigiau pradžios mokyklą ir gimnaziją. 1976 metais baigiau University of Michigan - Ann Arbor, įsigydamas bakalaurą iš politinių mokslų ir istorijos. 1977 metais įstojau į George Washington University, Washington, DC, kur pradėjau ruošti daktarui. Tikiuosi įsigyti daktarą iš rusų istorijos. Nuo mažens esu ateitininkas. Trejus metus priklausiau MAS centro valdybai. Porą metų praleidau stovyklose kaip vadovas. Per paskutinius keletus metų mano vasaros buvo pats įdomiausias metų laikas. 1974 m. vasarą praleidau prie Jungtinių Tautų, New York, dirbdamas su Batunu. Sekančią vasarą praleidau, dirbdamas VII-ke, o 1976 vasarą — vedžiau Algio Zapracko rinkiminę kampaniją į JAV Kongresą. Kai turiau laisvo laiko, o jo visad trūkst, mėgstu žaisti tenisą, krepšinį, rašyti bei skaityti.

— Ką šiuo metu veiki?

— Kaip anksčiau minėjau, dabar lankau George Washington universitetą. Užsidirbant studentiška duona, einu "teaching assistant" pareigas. Tai reiškia, kad tris kartus į savaitę pravedu diskusijas Vakarų istorijos kurse. Ką profesorius nespažia išrinkti savo paskaitose, man lieka pristatyti diskusijų būreliuose.

— Kodėl esi pasirinkęs gyvenimą Washingtoną?

— Pirmą priežastį, kad šis universitetas turi Sino — Soviet institutą, kuris yra gana neblogas. Be to, Washingtono universitetas turi sutartį, vadinamą colloquium, kuri leidžia studentui lankyti vieno universiteto kursus ir už tai gauti užskaitas, nors jis yra užsiregistravęs kitame universitete ir pastarąjį lanko pilnu laiku. Pagaliau, pasirinkau Washingtoną gyvenyti, nes politika mane nepaprastai domina, o čia vienas iš pasaulio politinių centrų. Gi Baltieji Rūmai, Valstybės departamentas ir žymūsis Watergate už pusės mylios nuo universiteto. Tad galima ne tik knygoje apie ką nors pasiskaityti, bet kartu nueiti ir savo akimis viską pamatyti!

— Kokie ateities planai — artimos ir tolimesnės ateities?

— Svarbiausias dalykas šiuo laiku yra sėkmingai baigti mokslus, t. y. gauti daktarą iš istorijos. Po to nežinau, kas bus, nes dar nesu apsisprendęs, kas man arčiau širdies — politika ar akademinis gyvenimas. Vieną dieną atsikeliu ir noriu būti universiteto profesorius. Kitą dieną esu pasiryžęs dirbti senatoriui, o trečią dieną tvirtai apsisprendžiu tapti sovietologu Amerikos federalinėje valdžioje. O po to ciklas vėl prasideda iš naujo.

— Anksčiau gyvenai Detrote,

kuris yra taipgi nemažas lietuvių centras. Kaip jautiesi, persikėles į mažesnę lietuvių koloniją? Ar daug skirtumų? Ar patinka? Ar ko nors trūksta?

— Prieš atsikėliant į Washingtoną, vis galvodavau, kad Detrote yra maža lietuvių kolonija. Turbūt įsivaizduodavau, kad "normalaus" dydžio lietuvių kolonija yra kaip Chicago arba net Torontas. Pagyvenęs Washington, supratau, kad Detrote yra nemažas lietuvių centras ir dabar vertinu kai kuriuos dalykus, kurių nevertinau anksčiau. Pavyzdžiui, labai pasiilgau Detrote Kultūros centro. Tokio Washingtono neturime. Kartu neturime ir lietuvių parapijos. Atrodo, kad didesnę Washingtono kultūrinio gyvenimo dalis sukasi apie lituanistinę mokyklą. Bet kai aš tos mokyklos nelankau ir neturiu vaikų, kurie lankytų, tai jaučiuosi šiek tiek niekur nepriklausantis. Tiesa, trečiądieniais lietuviai susirenka pabėgti krepšinio ar tinklinio. Be to, atrodo, kad netolimoje ateityje įsisteigęs čia Jaunimo sąjungos skyrius. Viena problema, kuri ypač būdinga Washingtonui, kad daugumas mano bendraamžių yra "importuoti", arba, kitaip sakant, negimė ir neaugė čia. Dėl visiemis gerai žinomų priežasčių Washingtonas pritraukia jaunos profesionalus. Kadangi daugumas žmonių neturi šaknų Washington, trūksta solidarumo, ir tai atspindi kolonijos veiklą. Be to, daug

MIELI SKAITYTOJAI,

Ir vėl pasirodo naujas AP skyrius. Šis tai tikrai visko pilnas. Pasikalbėjimai, pranešimai, aprašymai, ko tik norite, pajieskokite, ir tikiu, kad rasite! Pavasaris normaliai būna kupinas veiklos — po šalčio žiemos daug organizacijų atsikviepia ir pradeda vikrai dirbti, besiruošiant vasaros stovykloms ar suvažiavimams.

Sirdingai dėkojame Kriaučiūnų šeimai, kuri taip gražiai įamžino savo sūnaus vardą. Jūsų įvertinimas mūsų darbų ir pastangų duoda mums naujo ryžto dirbti toliau. Ačiū jums, o Viktorai! — sveikiname.

Ofelija

JAV LJS Centro valdybos narys Paulius Bernotas kalbasi su Juozu Kojella, specialiai atvykusiu iš Los Angeles Rochesterin. J. Kojella paskaitos suvažiavime tema buvo "Išėjimas iš Lietuvos lietuvių: Ar vyksta dialogas?" Nuotrauka L. Kojello

TRUMPOS BANGOS

• PLJS Ryšių centras ir PLB valdyba ruošia Hamiltono mergaičių choro, "Aido" ir sol. Rimo Strimailio koncertą Chicagoje gegužės 21 d. 3 val. p. p. (rytoj).

• SAS pavasario kursai neįvyks Memorial Day savaitgalį, kaip anksčiau buvo pranešta. Per daug vestuvių tą savaitgalį. Jie nukeliami į birželio mėnesio 10-11 d. savaitgalį.

• Skautų sąskrydis "Viltis" įvyks gegužės 26-29 d. Hasting YMCA Camp, Lake Villa, Ill. Tema — skautiškas bendradarbiavimas. Visi, sešės ir broliai, davusieji vyr. skautės, gintarės, sk. vyčio ir jūros budžio įžodį, kviečiami!

sporto olimpiadą Maskvoje, c. pristatyti peticijas, surinktas II PLJK proga, Jungtinėms Tautoms. Pastarasis uždavinys yra pats sunkiausias. Visos pastangos tas peticijas, reikalaujančias Pabaltijo pavergimo svarstymo Jungtinėse Tautose, pristatyti iki šiol nesulaukė sėkmės. Nors neturiu didelę vilčių, kad ir dabartinė valdyba pasiseks, vis vien darysime, ką galėsime.

— Kokia tavo nuomonė apie PLJS: ar ji palaikoma jaunimo ir senimo? ar jos rolė stiprėja? ar tiki ir jos ateitį?

— Vienas mano kolega pasakojo, kad jam tenka dėstyti visuomeninius mokslus lituanistinėje mokykloje. Jis savo mokiniams apibūdina PLJS kaip "lietuvių išėjimo vienintelę viltį". Nors nesu pasirodęs kategoriškai tarti, kad PLJS yra vienintelė išėjimo viltis, esu didelis jos entuziastas. Per anksti sakyti, ar ji prigis, ar ne. Jeigu ji neišmirs (o jau Siaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjunga baigia išmirti), tai bus didelis laimėjimas išėjimui. Kodėl? Nes PLJS yra vienintelė jaunimo organizacija, kuri apima visą lietuvišką jaunimą. Kadangi mūsų eilės kasdien retėja dėl vienos ar kitos priežasties, bet daugiausia dėl asimiliacijos, tokia organizacija, kuriai visas lietuvių aušinimas gali priklausyti, yra svarbi, nes tik tokia organizacija galės ateityje pritraukti užtektinai narių efektingai veikti. Siauresnės apimties jaunimo organizacijos ateityje praras savo efektingumą, nes jų dabar mažas narių skaičius dar labiau mažės. Kiek PLJS jaunimo palaikoma? Sakytiau daugiau negu Altas, Bendruomenė ar Vlikas, bet mažiau negu ateitininkai ar skautai. Sunkiausias PLJS ir visų kitų lietuvių organizacijų uždavinys yra infor-

muoti jaunimą. Kas liečia lietuviškus reikalus, mūsų jaunimo protai yra "tabula rasa". Kaip senimas žiūri į PLJS? Yra bent trys požiūriai.

Viena grupė senimo žiūri į viską, ką PLJS daro, negatyviai. Į tą grupę įeina kai kurie ideologiniai jaunimo organizacijų vadai, kuriems šis naujagimis atrodo kaip koks išūkis. Antra senimo grupė į PLJS žiūri pozityviai, kol PLJS veikia taip, kaip jie norėtų, kad PLJS veiktu. Kai tie vyresnieji nesutinka su viena ar kita PLJS užimta pozicija, PLJS staiga pasidaro "piemenų" organizacija. Trečia senimo grupė bebesąlyginiai remia PLJS. Kiek senimo priklauso kuriai grupei, nedrįsčiau spėti.

— Grįžiant prie premijos — kaip sužinojai pirmą kartą apie jos gavimą?

— Ponia Kriaučiūnienė paskambino tą dieną, kai jury komisija padarė sprendimą!

— Kokios buvo pirmos mintys?

— Apsidžiaugia... atsidusau, nes žinojau, kad buvau kandidatas. Pradėjau galvoti apie praėjusį žygį... apie draugus, kurie prisidėjo prie žygio ruošos.

— Kokia tavo asmeniška galvosena apie premijos reikšmę?

— Tikėjosi, kad premija bus paskatinimas jaunimui smarkiau dirbti. Premijos reikšmė nėra tuose pinigose, bet toje garbėje, tame pripažinime, kad premijuotojo pastangos Lietuvos bylai buvo išskirtinės. Tikėjosi, kad Kriaučiūnų šeimos parodytas susirūpinimas mūsų jaunimu atspindi bendrą lietuvių visuomenės nuotaiką. Mat, ketvirtasis Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas įvyks už metų su truputėliu. Kad jis pasisektų, reikės lietuvių moralinės bei finansinės paramos!

Lietuvių Fronto Bičiulių Chicago skyrius Jaunimo centre gegužės 5 d. suorganizavo simpoziumą tema "Jaunimo sąmonėjimas lietuvių". Dalyvavo kalbėtojai (iš kairės į dešinę): Vilda Kuprytė, Daiva Markelytė, Jonas Juozavičius ir Tadas Klimas. Trūksta moderatoriaus Petro Vytenio Kisieliūso. Nuotrauka Jono Kuprio

JAV LJS TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Š. m. balandžio 22-23 dienomis Rochesterio jaunimo namuose įvyko JAV LJS tarybos metinis suvažiavimas. Šaltą, bet saulėtą šeštadienio rytą susirinko apie 30 dalyvių iš Hartfordo, Detrito, Chicago, New York, Philadelphia, Rochesterio, New Jersey ir net Kalifornijos. JAV LJS pirmininkė, Birutė Zdanaitė ir Rochesterio skyriaus pirmininkas, Juozas Laukaitis, atidarė suvažiavimą, sveikindami visus atvykusius. Pirmas dienotvarkės punktas buvo skyriaus pranešimai. Nors miegas dar graužė akis, ir viena kuri kūno dalis dar vis buvo nutirpusi, atidžiai klausėmės, ką gero kiekvienas miestas buvo nuveikęs. Apie Kalifornijos veiklą pranešė Asta Grakauskaitė, Detrito — Violeta Abariūtė, New York — Birutė Radzivanienė, Philadelphia — Virgus Volertas, Rochesterio — Juozas Laukaitis. Visi skyriai pasišlyžėjo veiklumą — ar tai būtų Kongreso ruošos darbai, ar praėjusio pabaltiečių žygio užmojis, ar vietinė veikla. Buvo ir papildomų pranešimų. Rusnė Baltrušaitė papasakojo išpužius iš lankymosi pas Vokietijos ir Anglijos lietuvių. Violeta Abariūtė buvo nuvykus į skautų sto-

vyklą Australijoje ir apibūdino jaunimo veiklą tenai. Ramunė Bernotaitė, valdybos sekretorė, perskaitė valdybos pranešimus. Pasirodė, kad įsisteigė dar vienas skyrius, Washington, D.C. Man įstrigo galvon mintis, kad gal čia ir yra vienas iš maloniausių žygio rezultatų — jis paskatino dar vieno miesto jaunimą susiburti ir darbą tęsti toliau.

Po oficialios dalies susiskirstė į du diskusijų būrelius. Valdyba jau buvo iš anksto sudėgavusi pustuzinį klausimų, tai ir nuo jų pradėjome. Klausimai buvo labai įvairūs, ir mūsų būrelio diskusijos buvo gana gyvos. Klausimai lietė tokias bendras temas kaip JAV LJS veiklą ir "karštą" temą, kaip bendradarbiavimą su žydais ir su dabartiniu Lietuvos jaunimu. Pasisekėmai rodė ir nuomonių ir patirčių skirtumus. Nei nepastebėjome, kaip greitai ta pora valandų prabėgo.

Toliau sekė svečio Juozo Kojello iš Santa Monica, Kalifornijos, paskaita "Išėjimas iš Lietuvos lietuvių: Ar vyksta dialogas?". Prelegentas pradėjo paskaitą pastabomis apie tai, ką mes norime ar reikalaujame iš pavergtųjų ir iš laisvųjų lietuvių dabar ir ko buvo reikalaujama prieš 20 ar 30 metų. Pasirodė, kad yra ir panašumų ir skirtumų. Mums, kaip jaunimui, svarbiausias uždavinys yra žinojimas faktų ir tikros padėties. Išėjimo lietuviams svarbu susipažinti su Lietuvos tikra padėtimi — ar tai vykty per pagrindinio spaudą ar

per atvykusius disidentus. Pavergtiems lietuviams yra lygiai svarbu žinoti, ką mes darome, vykdomė ir pasiekėme, jų reikala keldami. Kiek aš supratau, Kojello galvoja, kad mūsų didžiausias ginklas yra teisingų informacijų turėjimas, o didžiausias priešas — nežinojimas.

Po pietų buvo dr. Antano Klimo paskaita "Amerikiečių informavimas apie Lietuvą." Dr. Klimas, pasinaudodamas savo patirtimis, papasakojo į kokią atmosferą atvažiavo čia mūsų tėvai. Tuo laiku retas amerikietis žinojo ką nors apie Lietuvą. Norint šiems žmonėms suteikti informaciją apie Lietuvą ir jos padėtį, 1951 metų vasarą gimė idėja leisti "Lituanus". Kai jis pasirodė 1954 metais, leidinys buvo tik mažas studentų biuletenis. Šiandien jis yra mokslininkų giliai vertinamas, aukšto lygio žurnalas. Po "Lituanus" apibūdinimo dr. Klimas dar papasakojo kaip buvo susitvarkyta su Encyclopaedia Britannica po to, kai redakcija naujoje enciklopedijos laidoje paskelbė iškreiptas informacijas apie Lietuvą.

Paskutinis dienos uždavinys: tarybos nariai nagrinėjo dvi išėjimo iš Lietuvos brošiūras, ALTos "Lithuania" ir VLIKO "Lithuania: What do we know about her?". Lyginių formatus, nuotraukų ir temų patrauklumą, jų pasiektus tikslus ir panašiai. Po sunkios darbo dienos vakare turėjome progos atsidusti. Rochesterio moksleivių ateitininkų kuopos dramos būrelis suvaidino Anatolijoj Kairo komediją "Kū-kū". Vaidinimas buvo gerai paruoštas ir ypač patiko tiems, kurie buvo atvykę iš didesniųjų lietuvių kolonijų. Visi atpažino nors vieną kaimyną ar kaimynę, kurių rolė buvo suvaidinti šioje komedijoje. Po vaidinimo šokom, dainavom ir šnekučiavomės iki ankstyvaus ryto.

Ir kaip greitai tas sekmadienio rytas pasirodė — tik galva palietė pagalvę, o vėl vertė iš lovos! Svarbiausias šios dienos punktas buvo PLJS valdybos nario Almo Kuolo pranešimas apie artėjantį Jaunimo kongresą. Ilgiausiai buvo kalbėta apie finansus. Kongreso biudžetas: 70-75 tūkstančiai dolerių. Bet yra taipgi daug neaiškumų, sąmatų galutinai ruošiant, nes markės vertė kyla, o dolerio krenta. Nors dar ir yra finansinių ir techninių kliūčių, atrodo, kad PLJS ir Kongreso ruošos komitetas smarkiai dirba. Programos ruošimas juda sparčiai, atstovų rinkimai netrukus įvyks. Ir tikrai atrodo, kad netrūksta nei energijos, nei planų kongresui besiruošiant.

(Nukelta į 5 psl.)

Rochesterio LJS skyriaus pirmininkas Juozas Laukaitis, pasveikindamas JAV LJS susirinkusius tarybos narius, skaito savo skyriaus pranešimą. Kaip ir Los Angeles, Rochesterio jaunimas įkūrė Jaunimo centrą. Nuotr. Lino Kojello